ACADEMIA ROMÂNĂ
MEMORIILE SECŢIUNII ISTORICE
SERIA III TOMUL XI MEM. 10

DECORAREA LUI AVRAM IANCU ŞI A CAMARAZILOR SĂI

DE

ION I. NISTOR
MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

REGIA M. O., IMPRIMERIA NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI
1931

	Lei
TOMUL IX (1928-29)	200.—
N. IORGA. Cronicele turceşti ca izvor pentru istoria Românilor.	12.—
N. IORGA. Portretele Domnilor noştri la muntele Athos.	20.—
D. ONCIUL. Românii şi Ungurii în trecut.	15.—
S. GREAVU-DUNĂRE. Bibliografia Dobrogei, 425 a. Hr. — 1928 d. Hr.	80.—
N. IORGA. Portrete şi lucruri domneşti nou-descoperite.	20.—
N. IORGA. Comemorarea lui Francesco Petrarca.	10.—
N. IORGA. Un boier de provincie în timpul Eteriei şi Regulamentului Organic.	10.—
PĂR. HUGAS INGIGIAN. Mărturii armeneşti despre Români : Valahia şi Moldova.	35.—
G-ral R. ROSETTI. Rapoarte daneze asupra războiului din 1877-1878.	10.—
TOMUL X (1929)	400.—
G-ral R. ROSETTI. Câteva săbii ale lui Constantin Brâncoveanu	15.—
CL. ISOPESCU. Documenti inediti della fine del Cinquecento	70.—
N. BĂNESCU. Acte veneţiene privitoare la urmaşii lui Petru-Vodă Şchiopul.	60.—
G. SOFRONIE. Principiul naţionalităţilor în Dreptul Internaţional public	100.—
N. IORGA. Originea moldoveană a lui Enăchiţă Văcărescu.	8.—
I. LUPAŞ. «Chronicon Dubnicense» despre Ştefan-cel-Mare.	10.—
P. P. PANAITESCU. Miron Costin, Istoria în versuri polone despre Moldova şi Ţara Românească.	85.—
N. IORGA. I. Intre Domnii Moldovei şi ai Ţării Româneşti, cum se făceà corespondenţa; II. Zugravi noi şi vechi.	10.—
N. IORGA. Scrisori domneşti din arhivele dela Stockholm.	20.—
TOMUL XI (1930)	
N. IORGA. Există o scrisoare de trădare a lui Mihai Viteazul?	30.—
G-ral R. ROSETTI. 1 Ştiri mărunte şi note relative la istoria armamentului la noi; 2. Când s'a adoptat steagul tricolor la noi.	20.—
G. BALŞ. I. Biserica din Lujeni; 2. Introducerea Pridvorului în planul bisericii moldoveneşti	50.—
S. MEHEDINŢI. Coordonate etnografice. Civilisaţia şi cultura	60.—
N. IORGA. 1. Originea lui Ştefan Răzvan; 2. Petrecerea lui Vasile Lupu în exilul dela Constantinopol	10.—
GENERAL R. ROSETTI. Evoluţiunea mijloacelor şi a chipului de făptuire a războiului, dela moartea lui Ştefan-cel-Mare până la a lui Matei-Basarab. I Armamentul.	25.—
N. IORGA. Octoihul Diacului Lorinţ	15.—
ANDREI RĂDULESCU. Juristul Andronache Donici.	30.—
GENERAL R. ROSETTI. Evoluţia mij'oacelor şi a chipului de făptuire a războiului dela moartea lui Ştefan-cel-Mare până la acea a lui Matei Basarab. II Organizarea.	25.—
ION I. NISTOR. Decorarea lui Avram Iancu şi a camarazilor săi	55.—

DECORAREA LUI AVRAM IANCU ȘI A CAMARAZILOR SĂI

DE

ION I. NISTOR

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

Ședința dela 24 Ianuarie 1930

Faptele războinice, săvârșite în anii 1848—1849 de Avram Iancu și de camarazii săi de arme, aparțin domeniului istoriei. In vremurile grele ale revoluției maghiare, când trupele imperiale, lovite de generalul Bem și respinse, unele sub colonelul Urban în Bucovina, iar altele sub generalul Wardener în Muntenia, singur Avram Iancu cu prefecții, tribunii și centurionii săi, rezemându-se pe legionarii și glotașii români, izbutì să apere autoritatea împăratului în munții apuseni și să împiedice căderea cetății Alba-Iulia în mâinile insurgenților maghiari. Lupta pentru apărarea autorității și a drepturilor Casei de Habsburg a putut fi susținută de Români numai cu grele jertfe de sânge și cu mari pagube materiale. Românii din Ardeal plătiră scump credința lor pentru patrie și dinastie, pierzând 40.000 de conaționali de ai lor și suferind pagube materiale în valoare de 29.260.000 florini argint.

Un corespondent din Alba-Iulia trimiteà la 8 Decemvrie 1849 gazetei « Bucovina » din Cernăuți un raport amănunțit asupra acestor jertfe, din care reținem următoarele date foarte prețioase cari merită să fie reproduse:

« Noi — zice martorul ocular al acestor sângeroase frământări — nu ne aflăm în stare de a puteà da o însemnare acurată a tuturor Românilor uciși în războiul civil și a tuturor satelor arse și prădate. Ce știm până acuma din istorie sigură este: 4 prefecți: Bătrâneanul fu spânzurat la Cluj, Constantin

Romanul tăiat în bucăţi la Mureş-Oşorheiu, Dobra împuşcat la Baia-Abrudului, Ion Buteanu spânzurat la Zarand. Doi vice-prefecţi: Simonis spânzurat la Cluj, lui Tudoranu îi trase pielea de pe el de viu la Sâncraiu. 10 tribuni: V. Papiu spânzurat la Mureş-Oşorheiu, Gregorean şi Pauleti împuşcaţi la Sibiu, Cândea şi Terlecki cu alţi cinci, spânzuraţi la Zarand. Numărul centurionilor şi al decurionilor omorîţi este necunoscut, totuş se poate socotì uşor la o sută, fără temere de exagerare. Intre preoţi: Protopopul Turcu fu spânzurat la Cluj, protopopul Moldovan tăiat în bucăţi la Oşorheiu, preotul I. Papiu din Budgiu spânzurat la Turda, preotul Alpini împuşcat la Mănărade, preotul Gregorian din Gigeasa-de-Sus, tatăl tribunului, împreună cu fiul său, fu împuşcat la Sibiu; preotul Ţiple din Teiuş fu împuşcat la Gherla înaintea altor 7 fii ai săi; în comitatul Zarand fuseră spânzuraţi 6 preoţi; la Hosusău fu împuşcat un preot şi 12 ţărani deodată; în Câmpie fuseră ucişi la 40 de preoţi. Afară de aceia, la Blaj 11 Români, parte împuşcaţi, parte tocaţi; în jurul Sibiului fuseră împuşcaţi 18; în Cornăţel, prin uneltirile lui Ciongradi, fură împuşcaţi 23; în Jernut, la ordinul baronului G. Apor, fuseră spânzuraţi 26; pe drumul dela Dej către Baia-Mare, din ordinul comitelui Telecki Sandor şi al lui Cotana Miclos, fuseră spânzuraţi 32; la Sighişoara şi în jurul ei s'au împuşcat la 40; în comitatul Szolnoc într'o casă au fost 50 fripţi de vii; la Daleş, din ordinul comitelui Haller, s'au împuşcat 50 de oameni, dintre cari 38 Români şi 12 Saşi; la Odorhei la 60 ucişi în felurite chipuri; la Turda 70, parte împuşcaţi, parte spânzuraţi, parte tăiaţi în bucăţi; la Mezö-Săngheli, din ordinul lui Betek Gabor, fură împuşcaţi odată 100; la Mureş-Oşorhei mai mult de 100 ucişi în felurite chipuri; la Cluj 150 împuşcaţi, 50 spânzuraţi; la Uioara, juzii sângiurilor (membri curţii marţiale) Kemeny Istvan, Pogan Ghiury, Pogan Karoly şi amândoi Micşa au judecat 300 de Români la moarte şi i-au împuşcat. Numai într'o zi împuşcară 150, la fiecare împuşcătură strigau Ungurii către Români: Cântaţi « Deşteaptă-te Române »!

Săcuii sub comanda lui Jenö Iosef, Szabo Lajos, Saison Moses, Kovacz Szigmond, Cazony şi alţii în satele: Hudac, Libanfalva, Rus, Morăreni, Dumbrava, Monori, Iclandul-Mare

şi Mic, Sâncraiu, Mezö-Szengheli, Sântioana, Şieul-Mic au tăiat în bucăţi pe toţi Românii din partea bărbătească, muierile şi copii au fost alungaţi din sat, averea lor au răpit-o, vitele lor le-au vândut în Sasz-Reghin şi Oşorhei, iar pământurile le-au împărţit între ei. De se mai adaugă la acestea, că mai nici un sat românesc, cari sunt 2.400, nu se află din care să nu fie ucis 10—20 de oameni, apoi cei ce au căzut în deosebitele lupte, cari nu sunt mai puţin de 8—10.000, atunci putem luà pe uşor numărul Românilor omorîţi la 35—40.000, aşadar a 40-a parte din totalul numărului de 1.600.000 al Românilor transilvăneni, pentrucă, cam atâta e numărul lor în Transilvania după datele bisericeşti.

Sate sunt arse cu totul cam la 100, adică aproape de Sibiu 2, în jurul Năsăudului 6, în Sălaj 7, pe drum dela Deva către Sasz-Sebeş 7, în ţinutul dela Merişel 8, pe Mureş şi pe amândouă Târnavele 9, în comitatul Szolnocului 10, în jurul Clujului 12, în comitatul Zarand 15, în districtul Cetăţii de Piatră (Kiour) 24; arse în parte şi ruinate sunt la 230, adică în Salaj 18, în ţinutul Merişel şi Arieş 18, în comitatul Szolnoc la 30, pe Murăş şi amândouă Târnavele 40, în districtul Cetatea de Piatră 50, în comitatul Zarand 75.

Intre acestea sunt săseşti: oraşul Reghin şi satul Petele, arse de tot; apoi unele sate în Ţara Bârsei cam vătămate; ungureşti sunt: Vinţul de Sus şi Aiudul; erariale Zalatna; mesticate: Baia-Abrudului şi Baia-Crişului carï sunt în parte arse.

Deci de se vor computà peste tot de fiecare sat ars câte 80 de case, iar în satele arse în parte câte 20 de case, şi fiecare casă câte 100 fl. argint; pentrucă atâta face şi cea mai săracă casă cu uneltele şi cu victualele ce se află în ea: aşà preţul lor este 1.260.000 fl. argint. Apoi de se socoteşte şi aceia, că dela fiecare familie română, care sunt 360.000, s'au stors cel puţin câte 50 fl. argint, parte în bani gata, parte în natură, parte în vite, de aici mai iese suma de 18.000.000.

După computarea de mai sus au căzut în războiul civil 40.000 de Români, dintre aceştia au fost mai tot al patrulea tată de familie, cari, ca şi Saşii, au drept a cere dela stat ajutor; fiindcă după teoria învăţăturii de stat această cerere ar fi cea mai mică care s'ar puteà face către stat sau către guberniu;

cum că statul a recumpărat această îndatorire, a dovedit-o prin ajutorul care l-a dat Sașilor; deci cum că familiile orfane române au drept să ceară dela stat ajutor, este întemeiat prin teorie, și acum se lucră numai despre aceia, că această cerere să se împlinească și în faptă.

Aici se ridică întrebarea despre măsura ajutorului care să se dea din partea statului: această întrebare și necăutând la aceia, că acești oameni au căzut pentru guberniul, atârnă dela împrejurările locale mai de aproape; și socotind puterea lucrativă a taților de familie, la capital, precum fac legile pozitive, atunci, fiind că spre ținerea unei familii se cer neapărat cel puțin 50 fl., puterea lucrativă a unui tată de familie trebuie socotită ca un capital de 1.000 fl.; așadar Românii în această privință au suferit o pagubă de 10.000.000. Această sumă, adausă la cea mai de sus, dă suma totală de 29.260.000 fl., la care se urcă dauna totală a Românilor» [1]).

Jertfele aceste, extrem de mari și simțitoare pentru vremurile acelea, cereau imperios o recompensă, dacă nu chiar materială, ca pentru Sași, atunci cel puțin una morală pentru cei ce le aduseră cu atâta curaj și lepădare de sine. Or, împrejurările vitrege în cari Românii trăiau atunci în Ardeal, aduseră cu sine că nu li se contestă numai dreptul la despăgubiri morale și materiale, la care aveau cuvânt să se aștepte, ci dimpotrivă, dânșii erau sortiți să deșarte până în fund păharul amărăciunilor și să îndure din partea autorității habsburgice umiliri și persecuțiuni.

Este adevărat că forurile autorizate din Ardeal, în frunte cu generalul Wohlgemuth, comandantul civil și militar al acestei provincii, precum și comandanții de unități din subordine, păreau dispuși să recunoască meritele considerabile, pe cari Românii le dobândiseră pentru apărararea prestigiului casei imperiale și pentru înfrângerea definitivă a rebelilor. Până și cercurile conducătoare din Viena, în frunte cu ministrul de interne Alexandru Bach, ba chiar întreg guvernul austriac, arătară la început pricepere pentru chestiunea românească și

---

[1]) « Bucovina », gazetă românească pentru politică, religie și literatură, anul III, No. 1, Cernăuți, 6 Ianuarie 1850.

manifestară oarecare bunăvoință și atențiune față de eroii, cari își vărsaseră sângele pentru țară și împărat, în nădejdea unei îmbunătățiri a soartei lor politice și sociale. Aceasta se vede din faptul că în consiliul de miniștri din 18 August 1849 Bach, sesizat probabil de autoritățile locale din Transilvania, aduse în discuție chestiunea decorării lui Avram Iancu și a camarazilor săi, motivând această propunere și prin faptul că chiar Rușii, cari știură să aprecieze după merit faptele războinice ale Românilor, găsiră de cuviință să onoreze vitejia eroilor români și să-i distingă prin decorații mari trimise de însuș țarul Nicolai lui Avram Iancu și camarazilor săi [1]).

In consiliul de miniștri dela Viena din 20 August acelaș an, ministrul de interne insistă din nou asupra meritelor pe cari Iancu, comandantul gărzilor naționale române și le dobândise pentru cauza împăratului, propunând ca acest erou împreună cu camarazii săi să fie distinși cu decorațiuni preaînalte și pe lângă aceea, Avram Iancu să mai fie primit și în armata imperială cu gradul de căpitan. Intru susținerea acestei propuneri, pe care întreg consiliul de miniștri și-o însușise, Bach demonstră în fața colegilor săi că și luptătorul sârb Stratimirovich, la repetatele și stăruitoarele intervenții din partea generalului Jellacich, ar fi obținut rangul de căpitan în armata cezaro-crăiască [2]).

Propunerea pentru primirea lui Avram Iancu în armata imperială cu rangul de căpitan pare să fi pornit dela episcopul Andrei Șaguna, care într'o adresă înaintată ministrului de interne la 3 Iulie 1849, cereà ca din legionarii și glotașii Români ce luptaseră victorioși pentru cauza habsburgică, să se formeze un corp de voluntari, « sub conducerea excelentului lor comandant Iancu », pentru apărarea locuitorilor contra resturilor de oștire maghiară ce se organizaseră în bande rătăcitoare și jefuiau fără milă populația Ardealului [3]). Acest corp de pază și de siguranță urmà să fie pus, la propunerea lui Bach, sub comanda lui Avram Iancu, ridicat la gradul de căpitan.

---

[1]) Protocolul consiliului de miniştri din 18 August 1849, No. 2809.
[2]) Protocolul consiliului de miniştri din 20 August 1849, No. 20.2840.
[3]) N. Popeia, *Memorialul lui Şaguna,* pp. 352—353, Sibiu, 1889.

Incheierea consiliului de miniștri cu privire la decorarea lui Avram Iancu și la primirea sa în armata imperială ajunse în fața împăratului Franz Iosef, care la 12 Septemvrie 1849 dispuse ca generalul Wohlgemuth să culeagă informațiuni autentice asupra faptelor și isprăvilor războinice, săvârșite de Avram Iancu și de camarazii săi, și în baza acestor informațiuni să facă cuvenitele propuneri pentru decorarea eroilor români[1]).

In schimb însă chestia primirii lui Avram Iancu în armata cezaro-crăiască precum și a înaintării lui la gradul de căpitan, nu o mai găsim atinsă în nici unul din actele și rapoartele ulterioare. Se pare deci că împăratul Franz Iosef a respins din capul locului această propunere ce fusese făcută de ministerul de interne și aprobată de întreg guvernul austriac. Refuzul imperial nu surprinde de loc, dat fiind că pe vremea aceea Românii ardeleni nu aveau, afară de episcopul Șaguna, și pe un Jellacich, cari să stăruie și să *impună* curții din Viena revendicările drepte ale conaționalilor săi. Din întâmplarea aceasta și din cele ce urmară mai apoi, se poate observà că în jurul tânărului împărat Franz Iosef planà o atmosferă prea puțin favorabilă Românilor, dacă nu chiar ostilă lor.

Dintr'un raport asupra chestiunii române din Transilvania cu data de 2 Noemvrie 1849, putem vedeà că fruntașii Românilor din Ardeal își dedeau bine seamă de această atmosferă dușmănoasă, căci în acest raport din Alba-Iulia se arată că dictonul latin: « calomniare audacter, semper aliquid haeret » n'a lipsit să producă efectul său până în sferile cele mai înalte [2]). Cu alte cuvinte, dușmanii Românilor și ai cauzei lor din Ardeal nu dormiau, ci se siliau mereu să informeze tendențios curtea din Viena asupra justelor revendicări politice și naționale ale Românilor și să răspândească acolo cele mai uricioase calomnii împotriva lor. După cât se vede informațiunile acestea porniau în bună parte dela Sașii din Ardeal. Aceștia nu vedeau cu ochi

[1]) Protocolul consiliului de miniștri din 12 Septemvrie 1849, No. 3364.
[2]) « Bucovina », II, No. 39, p. 238.

buni revendicările naționale ale iobagilor români cari, în ciuda tuturor necazurilor și suferințelor milenare, se ridicaseră ca un singur om împotriva insurgenților maghiari și apărară cu bărbăție și credință cauza împăratului. In vremea ce gărzile naționale românești se străduiau să țintuiască cu lăncile lor izbânda steagului imperial de piscurile stâncoase ale munților apuseni, Sașii, și indeosebi conducătorii lor, avură în timpul revoluției față de Casa de Habsburg și în genere față de cauza austriacă o atitudine mai mult decât dubioasă.

O mărturie contemporană arată cum în vremea când națiunea română erà părăsită de scutul armatei împărătești și se găsià, fără conducător, lipsită de orice mângăiere sufletească ca uitată de însuși Dumnezeu, un Iancu, un Axente, Balint, Buteanu și alții nu pierdură nădejdea, ci sorbind nou curaj din amenințarea primejdiei și reculegându-se, adunară atâția glotași câți găsiră și fără arme, fără muniții și fără proviziuni, bătură de două ori pe Hatvany, pe Vasváry și pe însuși Kemény, care tăbărîse cu mare purere asupra lor, lovindu-i simultan din trei părți... In mai mult de 12 lupte mai mari și mai mici, ei scoaseră afară din luptă 12.000 de Unguri. Legiunea așà numită « cap de mort »; compania compusă din făcători de rele scoși din temnițele unguresti — oamenii cei mai disperați și fanatici — comandantul Vasváry cu 20 de ofițeri își găsì moartea în munți [1]). Inseși buletinele și rapoartele oficiale maghiare recunosc că Românii au susținut în vremea aceea 10 bătălii mai mari și mai mici, în intervalul dela 23 Aprilie până la 17 Iunie, bătălii parte foarte sângeroase, căci numai la 9 Mai căzură la Abrud și Roșia în unitatea de sub comanda lui Hatvany 5.000 de Maghiari [2]).

Dar în vremea ce Românii luptau cu atâta elan și sălbatică vitejie, sângerând pentru cauza împăratului și apărând steagul habsburgic în munți până la reîntoarcerea trupelor imperiale din Muntenia, unde fuseseră evacuate la înaintarea generalului Bem, « magistratualii sași afară de prea puțini mai greu compromiși, cari își cercau mântuirea în Muntenia, nu numai că rămaseră în deregătoriile lor, nu numai că se supuseră la noile

[1]) « Bucovina », II, No. 39, p. 238.
[2]) Gazeta « Honvéd », din Cluj, No. 78, 82, 99, 138, 141, 145 și 146.

alegeri publicate de guberniul insurgenților, nu numai că compețiră ca să se aleagă iarăși; ci dânșii călcară direct jurământul de credință față de împăratul Austriei, grăbindu-se să depună jurământ pe noua constituție maghiară, recunoscând totodată și unirea Transilvaniei cu Ungaria» [1]). Când la 14 Aprilie dieta maghiară din Debrețin declară detronată Casa de Habsburg și proclamă republica, aceste înoiri politice fură sărbătorite de magistratele săsești și anume de cele din Sibiu, Brașov, Sighișoara și de altele cu mare pompă; preoțimea săsească le salută cu amăsurată laudă, invocând harul ceresc asupra lor; iar la Sibiu în ziua de 9 Mai până și portretele domnitorilor de Austria fură aruncate în camera de vechituri [2]). Ba chiar mulți ofițeri și ostași sași luptară în batalioanele gardei unguresti [3]). Iar pe vremea când Românii refuzară net să plătească dări Maghiarilor și să li dea recruți, Sașii făcură recrutări de bună voie pentru armata ungurească [4]). Pentru orice postulat al puternicilor zilei Sașii credincioși aveau totdeauna gata o adresă omagială de supunere și un grup de ostași pe care să-l trimită oricând și oriunde ar fi nevoie de ei; în schimb însă Românii erau aspru criticați că nu vor să se supună Maghiarilor, ci luptă cu îndârjire pentru « *despoții alungați* » [5]).

Prea-înțelepții și prea-circumspecții conducători ai Sașilor, prin organul lor oportunist de atuncea « Siebenbuerger Bote » făceau cap de acuzație Românilor că apără cauza împăratului și înfierau armata imperială pentrucă ceruse ajutor străin și că s'a retras în Muntenia, evacuând Ardealul [6]). Tot aceiași Sași extrem de circumspecți trimiseră chiar o delegație la Debrețin pentru a aduce lui Kossuth omagiile de supunere ale națiunii săsești [7]). Tot atunci presa săsească făceà apel la conaționalii ei să lupte umăr la umăr cu Ungurii contra trupelor austro-ruse cari năvăliseră în Transilvania [8]).

---

[1]) « Kronstädter-Zeitung », No. 8 din 19 Aprilie 1849.
[2]) « Siebenbürger Bote », No. 49, 53, 64; « Kronstädter Zeitung », No. 17.
[3]) *Ibid.*, No. 49.
[4]) *Ibid.*, No. 64.
[5]) *Ibid.*, No. 64; cfr. « Bucovina », II, No. 36, p. 208 urm.
[6]) *Ibid.*, No. 35 din 30 Martie 1849.
[7]) *Ibid.*, No. 51, din 7 Maiu 1849.
[8]) « Siebenbürger Bote », No. 79, din 27 Iunie 1849.

In fața acestui vădit contrast de atitudine, Sașii nu puteau vedeà cu ochi buni, nici pe Românii ce luptară în mod așà de eroic pentru cauza imperială, și nici revendicările lor politice și naționale. Deaceea dânșii căutară chip și fel de a-i discredità la Viena și de a-i înfățișà acolo ca pe un element primejdios statului și dușmănos dinastiei. « La Blaj, la consacrarea actului de unire — zice un poet săsesc — pornește amețit de izbândă noul *Dac* și te silește să-ți pleci genunchiul în fața noului *Decebal*. Voești să te măsuri cu acest *Dac*, care prin legăturile de credință se întinde până la Newa? Voești să te închini celui ce subt vicleana ființă nordică își arată dinții la București și Iași? » [1]) Astfel Sașii vedeau în Avram Iancu pe Decebal redivi, iar în luptele sale pentru Casa de Austria un nou « *avânt dacic* », care lesne ar puteà « *preface Ardealul într'o Valachie* » [2]).

Ura mergeà așà de departe, încât cei torturați de ea nu se sfiau a născocì cele mai absurde calomnii contra Românilor. Un corespondent din Ardeal informà la 3 Ianuarie 1850 pe cei dela Cernăuți că « de câteva săptămâni se murmură ici-colea despre un complot care s'ar țese între Români și Maghiaro-Săcui cu scopul de a produce o *vesperă siculică*, adică de a ucide la un semn dat și la o zi prefiptă pe toți Sașii și Nemții din Transilvania » [3]). Spiritul acesta de neîncredere și ură față de Români găsià firește ecoul său și în presa vieneză unde găsim refrenul:

« O mitropolie daco-română în Ardeal — și atunci Răsăritul este pierdut pentru Austria! » [4]).

Aceasta erà atmosfera ce se crease în jurul lui Avram Iancu și al camarazilor săi, care atmosferă pătrunse până în cercurile

---

[1]) N. Butea, *Avram Iancu și epoca lui*, Cluj, 1924, p. 41.

[2]) « Siebenbürger Bote », No. 141: « Siebenbürgen könne nicht in eine Walahei verwandelt werden? » Cfr. « Bucovina », II, No. 40, p. 249.

[3]) « Bucovina », II, No. 45, p. 289.

[4]) « Der Wanderer », 1850, No. 128; cfr. « Bucovina », III, No. 33—34, p. 134: « Eine dako-romanische Metropolie in Siebenbürgen — und der Osten ist für Österreich verloren ».

cele mai înalte dela Curtea din Viena. Deșteptarea iobagilor români și prima lor afirmare războinică nu erà de loc după placul asupritorilor și impilatorilor lor milenari, și de aceea aceștia căutau să întunece în ochii puternicilor zilei răsăritul zorilor libertății. Pus în fața acestui vespar de intrigi și calomnii, Avram Iancu, crescut în atmosfera curată și senină a munților, nu putù rezistà multă vreme și așà se explică soarta tragică pe care i-o rezervase viitorul.

Purtarea sa eroică și demnă în timpul războiului și atitudinea sa loială și corectă după mobilizare, fu recunoscută și apreciată de toți oamenii de bine. In genere ținuta Românilor după potolirea revoluției erà ireproșabilă. Fruntașii lor nu cereau decât dreptate pentru conaționalii lor, dreptate dobândită prin statornicie și credință față de împărat și cumpărată scump cu viața a zeci de mii de eroi și cu imense jertfe morale și materiale. Intr'o adresă a patriarhului sârb *Raiacich* din 25 Septemvrie 1849, înaintată guvernului din Viena, găsim un foarte impresionant pasaj privitor la Români: « Poporul român — zice patriarhul — stând subt arme pentru împărat și pentru integritatea monarhiei până la capătul dramei sângeroase, și-a găsit mormântul în nobila sa jertfire. Poporul român e fizicește și moralicește mort, pe când unele din organele guvernului se silesc în tot chipul a-l ațâțà, a-l compromite și a-l ponegrì în ochii înaltului guvern, a plăsmuì planul de răscoală și a i-l aruncà în spinare, și la orice manifestație de viață națională, a-i amenințà cu curtea marțială, — sute de mii de familii ale acestei națiuni vegetează sub ceriul liber fără casă, fără hrană, fără îmbrăcăminte și fără mângăiere creștinească, asemenea unor triburi sălbatice în centrul Europei civilizate » [1]. Cât de tristă trebuie să fi fost soarta bieților Români, dacă chiar patriarhul *sârb* găsià cuvinte așà de duioase pentru apărarea lor!

Dar nimic nu ajută la împrăștierea atmosferii dușmănoase ce se închegase la Curte contra lor. Avram Iancu se supuse ordinului de demobilizare din 2 Septemvrie 1849, concediind gloatele la vetrele lor. Cu acest prilej generalul Wohlgemuth mulțumì tuturor comandanților pentru vitejia și osteneala lor,

---

[1]) « Bucovina », II, No. 39, p .240.

observând că « despre meritele ce și le-a câștigat fiecare se va informà, iar pe cei mai vrednici îi va recomandà grației prea-înalte a Majestății Sale Impăratului spre a fi decorați » [1]). Cu ocazia desconcentrării glotașilor săi « bravul nostru Iancu — zice un raport contemporan din 22 Octomvrie — și camarazii săi comandanți nu numai că au depus armele de bună voie, ci ei totodată au și predat guberniului 7 tunuri și o haubiță și mai multe mii de cartușe, pe cari toate le cuceriră dela insurgenți în toiul luptelor susținute de ei cu tăria brațelor românești. Munițiunea trebuià să și-o procure Iancu singur, fiindcă generalii imperiali, când evacuară țara în Martie 1849, nu-i lăsară pulbere nici pentru o singură încărcătură de armă » [2]).

In combaterea revendicărilor românești și în acțiunea de ponegrire a fruntașilor cari au sângerat pentru Austria, unii merseră așà de departe, încât nu se sfiiră să împroaște cu noroi în figura măreață a lui Avram Iancu. O gazetă vieneză publicà un articol infam contra lui Avram Iancu, în care viteazul comandant al legiunilor române erà numit « *hoț* și *tăciunar* », ce nu încetà de a-și continuà meseria nici după război » [3]). Strânsă cu ușa gazeta vieneză trebuì să retracteze infamia proferată contra lui Iancu și să declare că numai din eroare corespondentul ei din Bistrița ar fi confundat pe faimosul haiduc « *Ianc* » din munții Rodnei cu eroul român Avram Iancu [4]). Un comandant al cetății Alba-Iulia, pe care Iancu o apărase contra rebelilor, zădărnicind cucerirea ei, nu pomeneà numele eroului român fără să-l gratifice mereu: « *căpitan de hoți* » [5]).

Scurtă vreme după declarația sa că se va informà asupra meritelor celor mai viteji și-i va recomandà împăratului pentru a fi decorați, generalul Wohlgemuth primì dela cabinetul imperial ordinul să înainteze tabloul celor vrednici pentru decorație. In scopul acesta comandantul civil și militar al Transilvaniei cerù organelor din subordine să întocmească tabloul celor vrednici cu indicarea meritelor fiecăruia, ce și le-ar fi

[1]) « Bucovina », II, No. 28, p. 158.
[2]) *Ibid.*, II, No. 36, p. 216.
[3]) « Der Oesterreichische Volksbote », No. 25, din 29 Ianuarie 1850; cfr. « Bucovina », III, No. 57, p. 181.
[4]) *Ibid.*, No. 183, din 4 August 1850; cfr. « Bucovina », III, No. 57, p. 182.
[5]) « Bucovina », II, No. 31, p. 175.

câștigat în timpul războiului. După câteva vreme rapoartele cerute incurseră la comandamentul general și anume dela colonelul Urban, dela maiorul conte Alberti, dela căpitanul Gratze [1]), dela locotenenții: Mânzat [2]), Ivanovich și Novak [3]), cari în timpul revoluției fuseseră detașați ca experți tehnici și militari pe lângă prefecții români și dela alții. Astfel de rapoarte au fost cerute și dela comandanții legiunilor române Avram Iancu, Axente Severu și Balint, cari se grăbiră a le înaintà [4]). In baza acestor rapoarte generalul Wohlgemuth întocmì raportul său general către ministerul de interne în sensul preaînaltei rezoluții imperiale din 12 Septemvrie 1849. La aprecierea meritelor celor propuși pentru decorații, Wohlgemuth se referă adese la rapoartele informatorilor săi Gratze, Mânzat, Novak și alții.

* * *

Dar între timp generalul Lueders, comandantul trupelor rusești din Transilvania, se grăbì, îndată după înfrângerea Maghiarilor la Siria, să răsplătească vitejia, de care Românii pravoslavnici dădură dovezi așà de strălucite în timpul crâncenului războiu. Rușii se sileau să fie cât se poate de amabili și prevenitori față de Români pentru a câștigà simpatia lor. Ion cav. de Pușcariu susține că « la prima întâlnire a Rușilor cu Iancu și cu ceilalți prefecți și tribuni dimprejurul lui, comandanții ruși îi umplură cu decorații și cu remunerațiuni în bani » [5]). Un fost camarad de arme al lui Avram Iancu afirmă că generalul Lueders ar fi chemat la sine la Sibiu pe Iancu și i-ar fi mulțumit pentru bravura sa și i-ar fi promis decorații [6]). Un raport din Sibiu către gazeta « Bucovina » din Cernăuți arată că « generalul Lueders laudă foarte brava purtare a comandanților români Iancu, Axenti și Balintu (nu Szent Ivan, cum

[1]) V. Popescu-Râmniceanu, *Luptele Românilor din 1848—1849*, București, 1891, p. 205 urm.

[2]) *Ibid.*, p. 221 urm.

[3]) *Ibid.*, p. 211 urm.

[4]) *Ibid.*, pp. 81 urm., 135 urm., 178 urm.

[5]) Ion cav. de Pușcariu, *Notițe despre întâmplările contemporane*, Sibiu, p. 30 urm.

[6]) I. Lupaș, *Avram Iancu*, în « Anuarul de Istorie Națională » din Cluj, III, p. 25.

arată gazetele din greşeală). Aceştia, precum se zice în al 24-lea buletin, adauseră mult la înfrângerea insurgenţilor » [1]).

In timpul când glotaşii români din munţii apuseni sufereau greu din cauza lipsei de muniţie şi provizii, generalul Lueders trimisese lui Iancu pentru cetele sale 20.000 de ruble spre a le astâmpără lipsa şi foamea de cari erau torturaţi [2]). Un alt corespondent al aceleiaşi gazete relatează la 2 Noemvrie din Alba-Iulia că « generalul Lueders a dat lui Iancu 3.000 galbeni şi lui Axenti 300 galbeni, câtă vreme din partea guberniului austriac, care a împărţit cu aşà mare liberalitate decoraţii la toate celelalte neamuri, nu ştiu să se fi recunoscut măcar cu un cuvânt meritul acestor bravi sau al altuia din naţiunea noastră, necumva să le fi dat vreo decoraţie » [3]). Din rapoartele acestea nu reiese clar dacă suma aceasta este identică cu cele 20.000 de ruble, sau este un dar nou deosebit de cel de mai sus pe care Lueders l-ar fi făcut comandanţilor români. Dintr'un alt raport contemporan aflăm că Severu ar mai fi primit dela comandantul rus şi o sabie de onoare pentru faptele sale militare [4]). Este mai mult ca probabil că o distincţie de acest fel va fi fost cinstită şi lui Avram Iancu. O confirmare a acestei presupuneri poate să vină în urma cercetărilor viitoare.

Pe lângă subsidiile băneşti generalul rus grijì ca şi vitejia eroilor români să fie recunoscută în mod cuvenit prin conferirea de ordine şi decoraţii. Un raport din Sibiu, cu data de 14 Aprilie 1850, aduce, cu privire la aceste decoraţiuni, următoarele informaţii: « Vei fi aflat acum că încă în iarna trecută au sosit aici dela Petersburg un număr de ordine şi de medalii cari le-au trimis împăratorul Rusiei pentru acei mădulari ai gloatelor române, cari s'au distins în timpul revoluţiei, atât prin alipirea către dinastia domninte împărătească-austriacă, cât şi prin vitejie, înţelepciune şi îndrăzneală. Pentru A. Iancu, Axentiu Severu şi S. Balint s'au trimis *ordinul S. Anei a II-a clasă*; de aceea suntem cam îngrijaţi, ce poate să fie cauza pentru care numitele decoraţiuni, cari, cum se spune, zac mai de multe

[1]) « Bucovina », II, No. 28, p. 158.
[2]) *Ibid.*, II, No. 36, p. 216.
[3]) « Bucovina », II, No. 39, p. 241.
[4]) *Ibid.*, II, No. 39, p. 241.

luni la guvernământul de aici, încă nici până astăzi nu s'au dat acelora, pentru cari sunt trimese. Unii dau cu socoteala că această amânare ar venì numai de acolo, că adică din partea guberniului austriac până acum nici numiților trei conducători ai gloatelor române, nici națiunii române nu i s'ar fi dat nici cea mai mică recunoștință pentru aplecarea și curajoasa consăcrăciune probată faptic în revoluțiune; și apoi guberniul nostru austriac nu poate fi nici decum cu nepăsare întru aceea că cumpănitoarele și nenegabilele merite ale propriilor săi cetățeni pentru sine, să fie mai curând recunoscute și remunerate de către un împărat străin, decât de către sine însuși. Alții din contră vor a ștì, că acest temeiu ar fi încetat din clipa, în care s'a făcut cunoscut că imperatorul rusesc au trimis acele ordine numiților bărbați și prin aceea și-au arătat recunoștința, mai înainte de ce guberniul austriac ar fi apucat să le dea și din parte-și. Unii dușmani ai Românilor au scornit faima, că acele ordine nu se vor da, ci s'au trimis înapoi la Petersburg, aceasta însă nu o putem crede chiar pentru respectul guberniului nostru, căruia ne sfiim a-i scrie nedreptățirea unei națiuni întregi; chiar pentru aceea am dorì că acele ordine să ajungă odată la locul menirei lor. Dintr'aceea ne promitem cel puțin acel folos că atunci gazetele cele bine și rău cugetătoare de aici și din Viena ar încetà odată de a numì *răpitor* pe bravul nostru Iancu și pe consoții lui de arme » [1]).

Potrivit cu cele relatate în acest raport, Avram Iancu ar fi fost decorat de țarul Rusiei cu ordinul *Sf. Ana cl. II-a.* Or, o altă informație arată că Avram Iancu ar fi primit din partea țarului *crucea Sf. Stanislav.* Dintr'o scrisoare a lui N. Bălășescu din 7/19 Martie 1850 aflăm că dânsul ar fi văzut cu ochii săi și ar fi avut în mână decorațiunile rusești pentru Românii din Transilvania. Acestea ar fi fost: « 4 cruci, 2 de ale S. Stanislav, al doilea clas la gât, și 2 de ale S. Anei la piept. Cele două dintâiu pentru Iancu și N. B., iar cele două din urmă pentru Axenti și Szent-Ivany (?); apoi 6 medalii de aur pentru oficialii acestora și 24 de argint tot așà formă de mari pentru bravii Români, cei vor ștì aceşti șefi că s'au purtat bine, tot în număr de 34 » [2]).

[1]) « Bucovina » III, p. 114.
[2]) « Convorbiri Literare », 1899, p. 556; cfr. N. Buta, *o. c.*, p. 86.

Bălăşescu repetă greşeala pe care o găsim amintită şi corectată în raportul din Sibiu către gazeta cernăuţeană, cu privire la « Szent-Ivany » care nu este altul decât S. Balintu. Aceeaş greşeală de transcriere, poate, o găsim de altfel şi în raportul oficial a lui Wohlgemuth, unde se vorbeşte de « Szent-Ivany » care este identic cu Simion Balint [1]).

Din raportul din Sibiu se vede că guvernul austriac nu prea vedeà cu ochi buni distincţia fruntaşilor români din partea ţarului tuturor Ruşilor ortodocşi şi aceasta cu atâta mai mult, cu cât aflăm că fruntaşii Românilor din Ardeal nu pierdură ocazia de a pune pe generalul Lueders în curent cu revendicările lor politice şi naţionlae. Ţinând seamă de aceste plângeri şi revendicări, generalul Lueders alcătuì chiar un memoriu în chestia aceasta şi-l înaintă ţarului Nicolae. Scurtă vreme după aceea, generalul primì răspunsul dela Petrograd, prin care i se aduse la cunştinţă că ţarul nu poate intervenì direct într'o chestiune internă a imperiului habsburgic, dară că, din dragostea sa pentru Români, ar fi trimis memoriul curţii imperiale dela Viena [2]). Intervenţia aceasta însă n'a produs bună impresie la curte, ci din contră ea trebuie să fi contribuit la sporirea atmosferei de neîncredere faţă de Români, şi aşà destul de încărcată în urma lucrăturilor săseşti şi ale presei inspirate de Saşi.

Această atmosferă n'a putut fi îndulcită nici prin repetatele intervenţiuni ale episcopului Şaguna şi nici chiar prin audienţa lui Iancu la împăratul Franz Iosef. Din mărturia lui Laurian aflăm că Iancu, însoţit de Balint şi Maior, fusese primit în audienţă de împăratul Franz Iosif în ziua de 8 Martie 1850. Împăratul îl primì bine şi răspunse la alocuţiunea latinească a lui Iancu cu următoarele cuvinte: « *Libenter accipio et gratulor, multa fecerunt, valde multa fecerunt* », apoi adresându-se către ceilalţi le-ar fi zis în limba germană: « *Mă bucur foarte mult, domnia-voastră aţi făcut mult*, Iancu a prestat mult » [3]). Ne-am fi aşteptat poate la cuvinte mai elogioase din partea împăratului faţă de un erou, care singur a ţinut sus steagul

---

[1]) Protocolul consiliului de miniştri din Viena, din 12 Septemvrie 1849, No. 3264.

[2]) Poujade, *Chrétiens et Turcs*, Paris ,1859, pp. 304—305; relevat de N. Bănescu şi N. Iorga; cfr. N. Buta, *l. c.*, p. 86.

[3]) N. Buta, *l c.*, p. 94.

împărătesc în luptele crâncene contra insurgenților maghiari ce detronaseră Casa de Habsburg. Dară se vede că în atmosfera ostilă Românilor ce se creiase la curtea din Viena, o primire mai cordială acolo pentru ei nu erà posibilă. Și așà se explică că împăratul Franz Iosef nu s'a arătat prea grațios față de Români și cu atâta mai puțin față de Iancu, despre care auzise atâtea lucruri bune și atâtea fapte eroice. Simion Barnuțiu prinde în însemnările sale dintr'o convorbire cu principele Schwarzenberg următoarea observație a acestuia: «*Da, da, intelectualii voștri sunt intelectuali primejdioși*» [1]). După însemnările aceluiași Barnuțiu, împăratul Franz Iosef ar fi rostit la 27 Ianuarie 1851 următoarele cuvinte, privitoare la Români: «*D.D. Intre d-v. se aflǎ oameni pernicioși*» adică: « Domnilor, între d-v. se găsesc oameni pernicioși » [2]). Afirmațiunile acestea arată îndeajuns că cercurile conducătoare din Viena erau preocupate față de Români și că însuș împăratul căzuse prada acestei neîncrederi prin nimic motivată. Atitudinea aceasta rezervată ieșì la iveală în mod clar și lămurit din însăș atitudinea împăratului față de eroii români: Iancu, Axente și Balintu, ce-i fuseseră prezentați împreună cu mulți alții pe tabloul de decorații.

* * *

In Iulie 1850 generalul Wohlgemuth terminase raportul său cu privirea la decorarea persoanelor ce s'au distins în timpul revoluției maghiare, și-l înaintase ministrului de interne Bach. In baza acestui raport, ministrul întocmì tabloul său cu arătarea meritelor celor propuși pentru decorație, luă aprobarea consiliului de miniștri și îl înaintă împăratului Franz Iosef. Acest raport se păstrează în arhivele statului din Viena și are următorul cuprins:

Raportul ministrului Bach către consiliul de miniștri din 4 Iulie 1930, asupra persoanelor civile care s'au distins prin devotamentul lor față de guvernul imperial, aducându-i servicii importante.

---

[1]) G. Bogdan-Duică, *Notes-ul de însemnări al lui Simeon Barnuțiu*, în « Anuarul Institutului de Istorie Națională », Cluj, II, 1923, p. 212.
[2]) *Ibid.*

In anii 1848—1849, aşà de fatali pentru istoria Austriei, ţara de coroană Transilvania fusese expusă celor mai grele strâmtori. Aproape un an întreg bântuì acolo un războì pustiitor; o parte din populaţiune aderă la revoluţia sângeroasă; capitala şi provincia întreagă căzură succesive în mâinile rebelilor, iar acea parte din populaţiune, ce rămăsese credincioasă cauzei drepte a monarhului, trebuì să se plece sub jugul teroarei, suportând soartea cea mai aspră sau refugiindu-se în ţară străină cu pierderea întregului avut.

Merită deci o recunoştinţă cu atâta mai mare, cu cât în ciuda atâtor suferinţe şi persecuţiuni, o bună parte din populaţiune nu se clatină în credinţa ei faţă de stăpânirea legitimă, ci cu rară abnegaţie şi spirit de jertfă, unii apucară, din imbold propriu, armele pentru a luptà contra rebeliunii şi a sprijinì operaţiunile trupelor imperiale ruseşti şi austriace, iar alţii se siliră să edifice poporul prin înrâurinţa lor asupra lui şi prin pilda lor proprie, şi să-l îndemne la rezistenţă curajoasă.

Guvernatorul civil şi militar al Ardealului, Feldmareşalul Locotenent Baronul Wohlgemuth a arătat, în prezentul său raport, numele bărbaţilor de stare civilă, cari în perioada sus menţionată s'au distins în mod deosebit prin prestaţiunile lor şi prin atitudinea lor patriotică, recomandându-i pentru o prea-înaltă distincţiune.

Ministrul de Interne îşi îngăduie deci să supună Majestăţii Voastre tabloul alcătuit pe baza acestui raport, care cuprinde o expunere exactă a meritelor, de care s'au învrednicit persoanele consemnate în acest tablou, şi alese din toate naţionalităţile locuitoare în Ardeal, cu rugămintea prea-supusă şi aprobată de Consiliul de Miniştri, de a li se acordà prea-graţios decoraţiunile prea-înalte pentru care sunt propuse.

Potrivit cu propunerile cuprinse în acest tablou ar urmà să se acorde prea-graţios următoarele prea-înalte decoraţiuni şi anume persoanelor ce urmează, în număr de 137:

1. *Crucea de comandor al ordinului Leopold:* Iosef Salmen, Schaguna, Bedeus von Scharberg.

2. *Crucea de cavaler al ordinului Leopold:* Contele Iosef Kemény de Magyar-Gyerö-Monostor, superintendentul Binder, consilierul ministerial al Săcuilor Iosef Flor, Glanz, primarul Sibiului Ziegler, (şterşi de mâna împăratului Franz Iosef Kemény şi Glanz; la Kemény împăratul observă: « nimic », iar la Glanz face observaţia: « s'a hotărît în consiliul de miniştri că nu capătă nimic »).

3. *Coroana de fier clasa II-a:* Contele Iosef Banffy, șambelan cesaro-crăiesc și consilier gubernial în retragere (« anulat, ad acta », observație din partea împăratului).

4. *Coroana de fier clasa III-a:* Honnamon și comandanții glotașilor români Axenti Severu, Avram Iancu și Simion Balint. (Șterși cei trei din urmă de mâna împăratului Franz Iosef cu adaosul de aceiaș mână: « Crucea de aur pentru merite cu coroana ».

5. *Crucea de cavaler a ordinului Franz Iosef:* Kirchner, Waechter, Sterka-Sulutiu, Schlauff, Schmied, Lange, Dindal și Mueller (șters de mâna împăratului: Waechter).

6. *Crucea de aur pentru merite cu coroana:* Friedrich von Sachsenheim, Petru Popescu, Iacob Rannicher, Iosif Igian, Iosif Malin, Aiben, Vasile Fodoru, Gottfried Marzloff, profesor Barnuțiu, G. Filkeny, Kaspar von Ugron, Iosef Schutz, I. Raymund, Popovici din Rășinari, Friedrich Wagner, D. Graeser, Nicolai Corcesiu, M. Kraeger, Ladislau Papp, Ad. Dietrich, Kaylich, Simion Groza, Ambrosius Horniay, Nicolai Vladuțiu, Lud. Salkay, Lud. Bodnar, K. Leitzken, Michael Andreica, Clementie Adjudeanu, I. Ludwig (șterși de mâna împăratului: Friedrich von Sachsenheim, Rannicher, Fodor, Papp, Andreica, Adjudeanu; adăogați de mâna împăratului: Axenti Severu, Avram Iancu, Simion Balintu și Waechter).

7. *Crucea de aur pentru merite (fără coroană):* Czarnoz, Boros, Friedrich Wolf, Ion Procopiu, Michael Brandsch, I. Gelei, G. Matei, Gavril Neagu, Karl Schnell, Andreas Rosin, Karl Gebauer, Ion Ciurileanu, Daniil Stebrizer, Knall, Karl Simovics, Karl Bock, S. Doerr, K. Neuborn, Alexandru Amos Tobias, Ion Bezerellu, Ion Munteanu, Karl Pfaffenhuber, Ladislaus Boer, D. Czekelius, Binder, Pavel Vaida, Mathias Mathiac, Emanuil Szeben, Franz Kolbauer, Alexandru Szillassy, Petru Eltoto, Vincenz Kalcher, P. Mark, Haupt, Gottlieb Leutscha și Ion Lazăr (adăogați la aceștia: Friedrich von Sachsenheim, Fodoru, Papp, Andreica și Adjudeanu).

8. *Crucea de argint pentru merite cu coroană:* David Nicolai, Alexandru Ilazia Popea, Amos Frâncu, Toader Iulian, George Matei, Dumitru Corvin, Ion Daniil, Partenie Rațiu, Ion Balint, Vasile Balint, Samuil Simonis, Macarie Moldovan, Ion Bătteanu, Vasile Rasu, Ioachim Olteanu și Pinciu.

9. *Crucea de argint pentru merite (fără coroană):* Gross, Lang, Schuner, Teil, Lipphardt, Schmidt, Hann, Schieb, Kiesch, Steiner, Hartmann,

Kisch, Schoger, Muncaciu, Majoreanu, Bogăţeanu, Arieşanu, Săngereanu, Antonelli, Alexi Todea, George Todea, Pfeiffer, Onea, Barlutin, Sixtin, Chira, Nicolau, Petruţă, Maior, Barbu, Ion Popp, Nicolai Popp, Plebs, I. Sztenille şi G. Sârbu.

Viena, 4 Iulie 1850.

(ss) Bach.

Tabloul prezentat cuprindeà 137 de persoane, dintre cari 65 erau Români, 60 Saşi, 11 Maghiari şi 1 Armean, despre care se zice în raport că făceà excepţie lăudabilă faţă de atitudinea maghiaro-filă a conaţionalilor săi. In dreptul fiecărei persoane se găsesc arătate meritele ce şi le-a câştigat în timpul revoluţiei. Ispràvile lui Avram Iancu, ale lui Axente şi Balintu sunt înşirate pe mai multe pagini din raport. In baza acestor incontestabile merite eroii români fuseseră găsiţi vrednici de guvernul austriac pentru a fi decoraţi cu ordinul: *coroana de fier clasa III-a*, o decoraţie relativ destul de înaltă care dedeà purtătorului dreptul la titlul de nobleţă.

Impăratul Franz Iosef primì raportul sfetnicului său, îl cetì cu atenţiune şi ajungând la eroii români Iancu, Severu şi Balint, ce fuseseră propuşi pentru ordinul: coroana de fier cl. III-a, şterse cu propria sa mână decoraţia coroana de fier cl. III-a şi scrise cu creionul: « *Crucea de aur pentru merite cu coroană* ». Reduceri de felul acesta suferiră şi alţi Români ca Fodoru, Papp, Andreica şi Adjudeanu, cari fuseseră recomandaţi pentru *Crucea de aur pentru merite cu coroană*, câtă vreme împăratul găsì de bine să le confere numai: *Crucea de aur pentru merite fără coroană.*

Intervenţia acesta personală a împăratului care se simţì îndemnat să modifice propunerea guvernului său şi să dispună revizuirea tabloului cu decoraţii în sensul corecturilor pe care le făcuse cu propria sa mână, dovedeşte cu prisosinţă că hotărîrea lui fusese influenţată de alţi factori decât de cei direct responsabili ai guvernului său, şi acei factori străini nu puteau fi alţii, decât cei ce stăteau în strânsă legătură cu propaganda săsească din Ardeal şi decât toţi aceia cari nu vedeau cu ochi buni deşteptarea Românilor şi realizarea revendicărilor lor naţionale şi politice. Se prea poate că asupra hotărîrii împăratului

să fi influențat și memoriul țarului rusesc, care de bună seamă că nu puteà fi privit cu ochi buni de împăratul Franz Iosef și de camarila sa arhicatolică. Din tabloul acesta se mai vede clar că îndeosebi fruntașii sași, pentru meritele lor prea puțin însemnate, primiră decorațiuni foarte înalte, câtă vreme fruntașii români, al căror tablou de merite cuprinde pagini întregi, se învredniciră de decorațiuni cu mult mai mici, pentru ca să se adeverească fățărnicia faimoasei inscripții de pe portalul « Burgului » din Viena: « Justitia fundamentum regnorum ».

Ministrul Bach, ținând seamă de corecturile pe care împăratul Franz Iosef cu mâna sa proprie le făcù în tabloul prezentat, alcătuì un nou tablou în sensul prea-înaltei hotărîri a împăratului, ștergând două persoane și anume pe Kemény și Glanz din tablou și așezând pe Avram Iancu, Axente Severu și Simion Balintu la locurile dorite de împărat. Noul tablou, cuprinzând numai 135 de persoane, fu prezentat din nou împăratului spre semnătură. La 21 August 1850, Franz Iosef, aflându-se în reședința sa de vară la Ischl, aprobă tabloul astfel refăcut prin următoarea *decizie prea-înaltă*:

« M'am simțit determinat să confer persoanelor menționate în alăturatul tablou decorațiunile propuse acolo pentru credința și ținuta patriotică pe care ele au manifestat-o în timpul revoluției din anii 1848—1849. Pentru aducerea la îndeplinire a acestei deciziuni, veți dispune cele necesare, grijind ca decorațiunile să fie remise ministrului meu de interne ».

(ss) *Franz Iosef* (ss) *Blatter*

Blatter, șeful cancelariei imperiale, remise ministrului de interne tabloul cu decorațiunile conferite de împărat. Iată « *tabloul acelor bărbați din starea civilă care s'au distins în mod special prin deosebită credință, prin eminentă abnegație, prin tăria sentimentului lor și prin atitudine hotărîtă sau și prin îndrăzneală și intrepiditate în lupta contra rebelilor* ».

In tabloul acesta găsim consemnat: numărul curent, numele și domiciliul, decorația propusă și meritele persoanelor recomandate pentru distincție. El cuprinde, precum am arătat mai sus, 135 de persoane, dintre care:

a) *Români* 65, şi anume:

Andrei Şagună,
Axente Severu
Avram Iancu
Simion Balintu
Sterca Suluţiu
Petru Popescu
Iosif Igean
Vasile Fodoru
Simion Barnuţiu
Protopop Popovici
Nicolae Corchesiu
Ladislau Papp
Simion Groza
Nicolai Vlăduţiu
Ladislau Bodnar
Michail Andreica
Clementie Adjudeanu
Ion Procopiu
Iosif Gelei
George Matei Ghica
Gavril Neaga
Andrei Rosin
Ion Ciurileanu
Alexandru Amos Tobias
Ion Berecelu
Ion Munteanu
Ladislau Boer
Paul Vaida
Petru Marc sau Kekes Petru din Marculy
David Nicolai
Alexandru Ileaza Popea
Amos Frâncu
Teodor Iulian
George Matias
Dumitru Corvin
Ion Daniil
Partenie Raţiu
Ion Balintu
Vasile Balintu
Macarie Moldovanu
Ion Botteanu
Vasile Rasu
Iacob Olteanu
Pinci
Gavril Muncaciu
Adam Majorean
Ion Bogăţeanu
Ion Arieşeanu
Petru Sângereanu
Ion Antonelli
Alexie Todea
George Todea
Ştefan Oanea
S. Barnuţiu
Gavril Sixtin
Simion Chira
Nicolau
Ariton Petruzză
Ion Maior
Barbu
Ion Popp
Nicolai Popp
Ion Plebs
Ion Stenilă şi
Gavril Sârbu.

b) *Saşi* 59, şi anume:

Franz Iosef Salmen
Iosef Bedeus von Scharberg
Georg Binder
Iohann Daniel Ziegler

Otto von Konnamon
Friedrich Kirchner
Iosef Waechter
Ignatz Schlauf
Heinrich Schmiedt
Peter Lange
Friedrich Mueller
Friedrich von Sachsenheim
Iacob Rannicher
Iosef Martin
Aiben
Gottfried Matzloff
Georg Filkeny
Iosef Schutz
Iohann Raymund
Friedrich Wagern
Daniel Graeser
Michael Traeger
Adolf Dietrich
Kailich
Karl Litzken
Iohann Ludwig
Friedrich Wolf
Daniel Stebriger
Knall
Karl Szimonics
Karl Beck
Samuil Doerr
Karl Neugeborn
Karl Pfaffenhuber
Daniel Czekelius
Traugott Binder
Mathias Mathiac
Franz Kolbauer
Vinzenz Kalcher
Haupt
Gottlieb Leutschaft
Samuel Simionis
Laurent Gross
Michael Lang
Iohann Schuner
Iohann Teill
Thomas Lipphardt
Iohann Schmidt
Iohann Hann
Michael Schieb
Georg Kiesch
Andreas Steiner
Andreas Hartmann
Michael Brandsch
Iosef Schnell
Karl Gebauer
Mathias Schoger
Franz Pfeiffer
Iosef Boross

c) *Unguri* 10, şi anume:

Contele Iosef Bánffy
Anton Dindar
Kaspar Ugron
Ambrosius Hornyai
Ludwig Zalkay
Peter Kisch
Emmerich Szebeny
Alexander Szilássy
Peter Eltoto
Iohann Lazar.

d) *Armeni* 1, şi anume:

Eremias Czanosz.

In rubricele corespunzătoare din acest tablou sunt arătate meritele pe care şi le-a câştigat fiecare pentru patrie şi împărat. In anexă se va publică *tabloul întreg în textul original german* precum se păstrează în *arhivele de Stat din Viena* [1]). Pentru publicul românesc însă vom reproduce în *traducere românească tabloul de merite al celor 65 de Români* cuprinşi în acest tablou, pentru ca să se vadă cum erau priviţi şi apreciaţi de oficialitatea habsburgică. Lăsăm să urmeze deci acele «*merite*» Numărul din paranteză este numărul curent din tabloul original.

1. (2) *Andrei Şaguna*, episcop greco-neunit al Transilvaniei, decorat cu: Crucea de comandor al ordinului Leopold:

« In adunarea naţională a Românilor dela Blaj, Şaguna a îndemnat poporul să rămână statornic în credinţă faţă de prea-înalta dinastie. Adunarea naţională s'a pronunţat contra *Uniunei* cu Ungaria. Că adunarea a decurs fără cea mai mică încălcare, este a se mulţumì perspicacităţii, iscusinţii şi popularităţii de care Şaguna se bucurà la fii săi sufleteşti şi în genere la Români. Prin decorarea sa va fi răsplătită deopotrivă şi întreaga naţiune română pentru devotamentul ei statornic faţă de prea-înalta dinastie ».

2. (8) *Axenti Severu* din Cinade, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană.

« Indată ce fusese numit prefect al gloatelor blăjene, Axenti Severu zorì cu organizarea şi înarmarea glotaşilor, terminând până la finele lui Octomvrie 1848 opera aceasta şi lucrând cu mare sârguinţă şi multă energie. Totodată dânsul duse la bun sfârşit şi dezarmarea Maghiarilor ce fusese ordonată în cele 120 de localităţi din prefectura sa; cu această ocazie fură ucişi 6 nobili care se împotriviră la depunerea armelor; pe de altă parte un număr însemnat de nobili găsiră în Blaj primire şi adăpost, ceeace dânşii răsplătiră mai târziu prin devastări şi omoruri faţă de Români.

La începutul lui Noemvrie, Severu ocupă, din ordin mai înalt, cu gloatele sale linia Ciumbrud-Asinip-Târnava până la Mediaş pentru a oprì înaintarea Săcuilor spre Alba-Iulia şi Aiud, precum şi unirea lor cu rebelii ce se găseau în această localitate; între timp dânsul dezarmă localităţile Mureş-Uioara, iar după 10 Decemvrie pornì contra Huedinului.

---

[1]) *Ministerrats-Akten, ad 2730, vom 4. Juli 1850.*

După retragerea generalului Wardener din Cluj, Severu ocupă malul stâng al Mureşului, dădù ordin de patrulare pe linia Aiud-Turda şi izgonì la 6 Ianuarie pe inamic din Mureş-Uioara, iar la 17 Ianuarie împrăştie de tot dintr'un ascunziş dela Vinţul-de-Sus o trupă de recunoaştere inamică, rămânând apoi în regiunea aceasta şi în părţile Sibiului până la retragerea trupelor cezaro-crăeşti în Muntenia. Spre finele lui Martie, Severu se retrase în valea Ampoiului, unde susţinù în cursul lunei Aprilie mai multe lupte cu inamicul la Zlatna, pentru care fu lăudat de comandantul cetăţii Alba-Iulia. La 10 Maiu dânsul ajunse, ce-i drept, prea târziu la Abrud pentru a luà parte la respingerea lui Hatvany, dar totuş încă destul de vreme, pentru a scutì oraşul ce fusese incendiat de o distrugere completă prin flăcări şi pentru a salvà viaţa multor locuitori maghiari. Păstrarea acestui oraş se datoreşte în prima linie locotenentului Mânzat şi apoi înainte de toate lui Severu.

La 17 Maiu, când 800 de legionari intrară în cetatea Alba-Iulia, şi mai vârtos la 26 Maiu, când legionarii părăsiră cetatea pentru a înfrânge poziţia inamică, Severu se distinse totdeauna prin vitejia şi îndrăzneala sa. La 30 Maiu, el luă parte cu glotaşii săi la încercarea de despresurare a cetăţii. Severu luptă alături de locotenentul Mânzat şi de Balint, respinge pe inamic din Hondal şi Boiţa, transportă în munţi un întreg magazin cu proviant din Gioagiu, bătù pe inamic la 1 Iulie şi-l izgonì din Zlatna; iar la 25 Iulie luptă din nou la despresurarea cetăţii Alba-Iulia.

Meritele sale principale sunt: organizarea rapidă a gloatelor, de a căror încerdere se bucură în aşà măsură, încât aceste, cu toate că erau recrutate din părţile Blajului, după ieşirea trupelor cezaro-crăeşti din ţară, îl urmară în număr de 1200 în munţi şi ţinură cu credinţă şi încredere la el până la sfârşitul războiului;

menţinerea ordinei şi disciplinei în rândurile gloatelor, aşà că dezamarea numeroşilor nobili maghiari din părţile Blajului se putu face fără excese şi că multe familii nobile putură găsì primire bună şi siguranţa la Blaj;

intrepiditatea şi curajul cu care luptà în fruntea legionarilor săi şi că prin manevrările sale în valea Ampoiului oprì în loc progresele asedierii cetăţii Alba-Iulia şi însfârşit salvarea Abrudului la 10 Maiu.

Invinuirea, că glotaşii săi ar fi aprins Aiudul la 5 Ianuarie 1849, rămâne să fie încă dovedită, fiindcă pe vremea aceea Severu se găseà la Ciumbrud, la o distanţă de aproape 2 ceasuri de drum de Aiud ».

3. (9) *Avram Iancu* din Câmpeni, advocat, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroana.

« Bucurându-se de o mare popularitate la Români, s'a folosit de ea în largă măsură pentru a determinà pe conaționalii săi să se împotrivească tendințelor maghiare, să țină strâns la Austria și la domnitorul ei legitim, iar conduita sa la prima adunare din Blaj în Maiu 1848, în fruntea unei cete mari de oameni din regiunea sa, a contribuit foarte mult la încurajarea poporului ce erà atunci încă sfios și nehotărît; el l-a determinat să facă declarația ce era evident îndreptată contra acelor tendințe și care cuprindea și jurământul de credință pentru împărat, că adică va rămâne veșnic credincioasă împăratului Ferdinand I și prea-luminatei casei domnitoare a Austriei; amicul Majestății Sale și al patriei îi va fi amic, iar inamicul acestora îi va fi și lui inamic.

Guvernul țării, care încă de pe atunci lucrà în spiritul revoluției, încearcă să-l aresteze, dar el izbutì să se sustragă acestei arestări numai prin aceea, că se retrase în munți și se ținea ascuns acolo. După a doua adunare dela Blaj din Septemvrie 1848, Iancu începù să formeze și să organizeze în munții săi garda națională, iar la începutul lui Noemvrie dânsul conduse, sub comanda căpitanului Gratze din regimentul I de grăniceri români, multe mii de glotași la Aiud și Turda și de acolo la Huedin, unde, în legătură cu armata cezaro-crăiască, susținù lupta împotriva rebelilor.

Indată ce trupele imperiale evacuară Clujul la finele lui Decemvrie, se retrase și Iancu în munții apuseni, pe care el de atunci încoace, în unire cu Balint și Severu, timp de 8 luni continuă să-i apere și după ce armata imperială părăsise țara, luptând cu îndârjire și statornicie cu gloatele sale împotriva atacurilor inamice, cu toate că foarte adesea duceà lipsă de provizii și munițiuni; inamicul care înaintase de 3 ori, la 6 și 18 Maiu, apoi la 11 Iunie 1849, cu forțe însemnate și cu tunuri până la Abrud, fu de două ori complect nimicit, iar a treia oară, în urma întreruperei accesului de provizii și a marei pierderi de oameni, după o bătălie de 9 zile, fiind silit să se retragă, n'a fost în stare să subjuge această regiune, așà că acolo ca și la Alba-Iulia autoritatea împăratului se menținù necontenit și fără nici o întrerupere. Dacă și aceste rezultate au putut fi obținute numai prin statornicia vrednică de laudă și prin bravura uimitoare a gloatelor, rămâne totuș necontestată și popularitatea lui Iancu, care înțelese să ridice moralul, să sporească rezistența și să o prelungească chiar într'o vreme, când șansele de izbândă pentru trupele imperiale erau încă nesigure, iar apărătorii munților erau izolați de regiunea dela șes și suferiau nevoi simțitoare de provizii.

Iancu și-a dobândit deci pentru cauza bună a Ardealului merite esențiale, așà că dreptul la prea-înalta recunoștință a acestui bărbat, a cărui ținută, după mărturia căpitanului Gratze a fost ireproșabilă, nu poate fi diminuat. Dacă și în toiul luptelor susținute de glotașii săi, căzù ici-colea și câte un Ungur nevinovat sau fără apărare, Iancu personal n'a comis nici o dată nici o crimă și nici un exces; pentru aceasta pledează certificatul pe care îl dă căpitanul Gratze adeverind că « din ordinul lui Iancu și cu știința lui nu s'a făcut nimănui nici o nedreptate.

Dimpotrivă, Iancu a sprijinit străduințele căpitanului de a menține ordinea în așà măsură, încât din partea glotașilor români la Aiud și la Turda nu s'a comis nici un act de violență, cu toate că, scurtă vreme mai înainte, gardele naționale ale acestor orașe, mai ales cele din Aiud, întreprinseră expediții de jaf și pradă împotriva satelor românești, din care cauză domneà la Români mare amărăciune. Chiar în munți Ungurii din Abrud și Roșia-Montană, rămaseră neatinși și cruțați, până ce dânșii prin trecerea lor de partea rebelilor ce intraseră cu Hatvany, și prin deschiderea luptei contra glotașilor, se făcură înșiși vinovați de pierderea acestui scut ».

4. (10) *Simion Balintu*, paroh greco-catolic din Roșia, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană.

« Acest preot fusese arestat îndată după prima adunare a Românilor la Blaj, în Maiu 1848, din ordinul guvernului țării, care lucrà încă de pe atunci în spiritul revoluției, și fu pus în libertate numai după a doua adunare dela Blaj. Drept cauză pentru această arestare servea activitatea acestui preot în interesul cauzei bune și lămurirea poporului asupra scopurilor partidului revoluționar, precum și prin îndemnul său de a rămâne credincios domnitorului legitim, ceeace dânsul continuă să propovăduiască și după punerea sa în libertate. După catastrofa dela Zlatna, din 23 Octomvrie 1848, Balint își făcù apariția acolo, la 28 Octomvrie, și izbutì, prin alocuțiunea sa către popor, să-l determine să libereze pe slujbașii camerali ce erau arestați și să restituie o cantitate considerabilă de argint și aramă bătută în monetă, două mii de galbeni și mai multe puduri de aur nebătut, ce fusese furată din casieria camerală.

Indată ce fusese numit prefect al legiunei române din Turda, căzù, la începutul lui Ianuarie 1849, asupra sa însărcinarea de a apără valea superioară a Arieșului înspre Turda și Cluj, o însărcinare, de care dânsul s'a achitat nu numai prin bună chibzuință și descernământ, ci și cu mare curaj personal și neîntrecută iscusință.

Pe inamic, ce intreprinse ceva mai înainte expediții de pradă din Al-Jara și împrejurime, dânsul îl atacă încă la 14 Ianuarie în propriul său cuib și-l puse pe fugă cu mari pierderi, după o luptă destul de crâncenă. Atunci inamicul încearcă să pătrundă la Ofen-Baia, pentru a pune mâna pe minele de aur ale statului, dar și această încercare fu zădărnicită de Balintu prin luptele dela 17 și 22 Ianuarie, 20 și 27 Februarie, 1 și 22 Martie, și din 13 Aprilie, cu care ocazie inamicul suferì totdeauna pierderi simțitoare, așà că în valea Arieșului el nu putù pătrunde mai sus decât până la Solcița.

Balint luă parte glorioasă cu 1500 oameni din legiunea sa și la atacul din 31 Maiu, ce se făcuse pentru despresurarea cetății Alba-Iulia, precum și la luptele de 9 zile, pe care le susțineà Iancu contra lui Kemény-Farkas.

In calitatea sa de comandant al flancului stâng al gloatelor, dânsul puse pe fugă la 13 Iunie, cu 18 vânători, 240 de honvezi; la 15 Iunie el respinse la Șesul Montarilor atacul inamic cu o așà vigoare, încât acesta către seară fusese forțat să se retragă spre Abrud, atât la centru cât și pe flancul drept; fiind bătut complet în acea zi, se văzù silit să se retragă la 16 Iunie spre Zlatna.

După reîntoarcerea sa la Solcița, el bătù din nou pe inamic în zilele de 23, 25, 27 și 29 Iunie, ce voià să străbată din nou la Ofen-Baia și îl respinse cu mari pierderi. In urma acestor eșecuri, inamicul se mărginì, ca și în Ianuarie, să facă expediții de jaf și pradă contra satelor românești, ce rămaseră fără apărare, și aceste jafuri continuară până la înfrângerea rebelilor.

Meritele lui Balint și activitatea sa pentru cauza bună, pentru care dânsul a îndurat și o captivitate de 4 luni, consistă deci în apărarea bunului cameral din Ofen-Baia și apoi în asigurarea flancului drept a poziției glotașilor în munți contra rebelilor ce invadau dinspre Cluj.

Ca și Iancu, așà este și Balintu liber de orice reproș că ar fi comis cruzimi sau devastări ».

5. (13) *Sterca Suluț*, vicar greco-unit în Șimlăul-Silvaniei, decorat cu: Crucea de cavaler a ordinului Franz Iosef.

« Este unul dintre preoții cei mai venerabili și cucernici din dieceza greco-catolică, iar în timpul stăpânirii insurgenților și-a împlinit în mod conștiincios datoriile ce incumbă unui supus credincios; în deosebi lui este a se mulțumì că, în părțile Șimlăului-Silvaniei, nu s'au comis devastări și omoruri. Prin decorarea sa ar fi onorată preoțimea greco-unită, a cărei căpitenie, *episcopul Lemeny*, se arătă, din păcate, a fi necredincios ».

6. (20) *Petru Popescu*, protopop greco-unit, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană.

« S'a distins încă în anii 1839 și 1840 cu ocazia încorporării *colibaşilor* din Bran în linia de cordon, prin cuvântări potrivite către popor; dânsul fusese încă atunci recomandat pentru prea-înalta laudă de generalul baron Wernhardt. In perioada revoluției a lucrat cu succes în popor prin purtarea sa adevărat patriotică și prin cuvântările sale potrivite cu spiritul vremii ».

7. (22) *Iosif Igean*, protopop greco-neunit în Ofen-Baia, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană:

« Acesta a împiedicat prin trecerea pe care o aveà la glotașii români, devastarea comunei Ofen-Baia, salvând prin aceasta topitoarele cezaro-crăiești precum mărturisesc locuitorii și slujbașii dela minele erariale ».

8. (25) *Vasile Fodoru*, practicant la tezaurariatul cezaro-crăiesc, fost tribun, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

«In calitatea sa de comandant de sine stătător, a bătut pe rebeli la 23 Martie 1849 la Giomal, la 10 Aprilie la Hat-Háza, la 15 Aprilie la Piatra-Tăiată, la 24 Aprilie la Piatra-Lungă, la 10 și 12 Iunie la Remete lângă Teiuș, la 13 Iunie nu departe de Bedeleu, la 3 Iulie la Ponor și Vlad-Háza, la 4 Iulie la Tarcău, iar la 22 Iulie la Bedeleu, repunând în aceste 10 lupte peste 400 de oameni.

Lui îi revine, după Balint, cel mai mare merit pentru oprirea inamicului de a năvăli în munți și în minele erariale dela Ofen-Baia ».

9. (27) *Profesorul Barnuțiu*, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană.

« Cu privire la meritele sale să se vadă la pozițiunea 14 din acest tablou » [1]).

10. (32) *Popovici*, asesor consistorial greco-neunit în Rășinari, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană:

---

[1]) La poziţiunea 14 este vorba de meritele lui Ignatz Schlauff, protopop catolic din Sibiu, unde se zice:

« Este un apărător fidel al credincioşilor germani ai bisericii romano-catolice în rândurile preoţimii mai înalte şi mai de jos, care se pleacă în faţa tendinţelor maghiare. In timpul guvernării insurgenţilor nu s'a clătinat cu credinţa sa faţă de prea înalta casă împărătească, cu toate că fusese ameninţat cu maltratări şi cu moartea. N'a celebrat Te-Deum-ul ce fusese ordonat de comisarul rebelilor Csanyi în urma rezoluţiunii criminale a conventului din Debreţin, privitor la smulgerea Ungariei din monarhia Austriei. Este un talent eminent şi chemat să ocupe demnităţi bisericeşti mai înalte ».

« Comandantul lancierilor români călări ce se găseau sub ascultarea maiorului Conte Alberti dela chevaux légers Arhiducele Ferdinand Max; prin cuvântările şi prin pilda sa a contribuit la menţinerea ordinei şi disciplinei în această unitate de voluntari.

Este recomandat în mod excepţional de numitul maior ».

11. (35) *Nicolai Corchesiu* din Câmpeni, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană.

« A luat parte la 10 Maiu 1849 la lupta contra lui Hatvany pe flancul drept, capturând, cu acel prilej, un steag şi un furgon. In lupta din 6 Iulie Corchesiu bătù la Fântânele cu 440 oameni pe comandantul rebelilor Vasváry (numit şi micul Kossuth), a cărui trupă număra 3000 oameni, aşà de cumplit, încât împreună cu Vasváry şi cu cea mai mare parte din ofiţeri, căzură şi 850 de oameni, capturând cu acea ocazie un tun cu muniţiune şi cu atelaj, arme de foc şi altele ».

12. (37) *Ladislau Papp*, fost perceptor regal în districtul Kővár, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

« Voià să salveze 10.000 fl. bani din impozite în faţa insurgenţilor la Năsăud, în drum însă fu arestat la Reteg şi excortat la Cluj, unde fu ţinut ca prizonier până la intrarea trupelor imperiale la 18 Noemvrie 1848 ».

13. (30) *Simion Groza*, paroh în Valea-Rovinei în fostul comitat al Zarandului, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană:

« El a înţeles să apere şi după ce întreg comitatul fusese ocupat de rebeli, cele 7 sate care formau tribunatul său şi le-a apărat aşà de iscusit şi curajos, încât ele n'au putut fi călcate de inamic. El a luat parte şi la ambele lupte cu Hatvany şi a izbutit să-şi apere poziţia pe flancul drept, aruncând, în deosebi la 18 Maiu, pe inamic, după o încăerare de corp la corp cu mari pierderi înapoi în oraş. La 6 Iunie câteva companii de honvezi dădură foc satelor dintre Bucureşti şi Boica, devastându-le şi răpind animalele oamenilor şi ucigând 8 dintre ei. Groza atacă trupa de rebeli, ucise 12 oameni şi restituì proprietarilor vitele răpite. Apoi pătrunse în defileul dela Bucşa, unde atacă la 8 Iulie un transport de proviant al inamicului, capturând 2 furgoane. La 12 Iunie dânsul atacă, în acelaş defileu, un transport de proviant ce erà excortat de 2 companii de Săcui, din care izbutì să captureze 40 de furgoane încărcate cu pâine şi slănină; restul scapă la Brad; din escortă căzură 15 oameni. Consecinţele acestei înfrângeri se resimţiră la trupa lui Kemény-Farkas, care dela 10 Iunie se găseà la Abrud; lipsa extrem de simţitoare de proviant

înăsprită şi prin pierderi de oameni, îl determină să se retragă din Abrud. Pe lângă acestea, Groza mai luă parte şi la luptele din 15 și 16 Iulie ».

14. (42) *Nicolai Vladuțiu*, paroh greco-catolic la Bogata-Mureșului, decorat cu: Crucea de aur pentru merite cu coroană.

« In lupta contra lui Hatvany dela 9 Maiu 1849, Vladuțiu determină isbânda în paguba inamicului ce fu respins de tot spre Abrud, prin atacul cu sabia goală pe care-l execută în fruntea trupei principale ce erà compusă de lancieri. Iancul zice: « Viteazul vice-prefect se puse cu sabia în mână în fruntea lancierilor și se aruncă în 2 coloane asupra forțelor principale ale inamicului ».

La 17, 18, 19 Maiu, Vladuțiu aveà comanda pe flancul stâng. Pe acest flanc dânsul respinse, în ziua de 17 Maiu, în fața comunei Roșia, repetatele atacuri ale inamicului. La 18 Maiu respinse pe inamic la Abrud. La 19 Maiu comandà pe Buciumani la Gura-Cornei; el a avut cea mai mare parte de merit la zdrobirea desăvârșită a lui Hatvany.

Iancu atestă că după prima respingere a lui Hatvany la Abrud, Vladuțiu, cu trecerea de care se bucurà la glotași, a salvat viața multor nenorociți ».

15. (44) *Ludovic Bodnar*, paroh romano-catolic în Zlatna, decorat cu ordinul: Coroana de aur pentru merite cu coroană.

« Despre Bodnar se spune că a salvat mai mulți oameni dela moarte și că a împiedicat pe insurgenții, ce umblau să aprindă casele din Zlatna, ce mai rămăseseră crutate de foc ».

16. (46) *Mihail Andreica* din Câmpeni, decorat cu: Crucea de aur pentru merite:

« In prima bătălie cu Hatvany erà comandantul unei coloane pe flancul stâng; la 8 Maiu a respins din poziția dela Roșia un atac inamic ce se făceà cu 650 de oameni; mai apoi, trecând însuși la atac, a nimicit aproape de tot o companie inamică, apoi a alungat-o din localitate și a lovit-o așà de cumplit, încât lăsă pe teren aproape 300 de morți. In ziua următoare, la 9 Maiu, tot Andreica erà acela care prin un atac năprasnic aruncă pe inamic spre Abrud, după o luptă ce dură mai mult decât o oră. De pe o colină din apropierea acestei localități, el servià personal un tun, pe care i-l trimise Iancu, îndemnând mereu grosul trupei la atac care, intervenind sub Vlăduțiu, determină lupta în favorul glotașilor români.

In lupta a doua cu Hatvany, Andreica comandà din nou pe flancul stâng și aruncă, în zilele de 17 și 18 Maiu, pe inamic, după luptă crâncenă, asupra orașului.

In lupta de 9 zile cu Kemény-Farkas, Andreica a luptat sub comanda vice-prefectului Vlăduțiu ».

17. (47) *Clementie Adjudeanu* din Câmpeni, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

« A luat parte activă la ambele lupte cu Hatvany și la cea cu Kemény-Farkas. In prima bătălie cu Hatvany, flancul drept de sub comanda lui Adjudeanu, a fost acela care a respins atacul, prin care inamicul căutà să-și deschidă drumul dela Cernita la Brad, aruncându-l spre Abrud. La prima retragere a lui Hatvany, Adjudeanu a fost acela care împreună cu Corchesiu a atacat trupele inamice așà de strașnic, încât comandantul acestora putù ajunge la Brad numai cu puțini oameni, câtă vreme grosul trupei fusese împrăștiat și aruncat asupra Abrudului, unde fu complect nimicit de glotașii români ».

18. (52) *Ion Procopiu*, fost profesor, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

« Fiind comandant împreună cu centurionul Dinca, a atras o coloană inamică, ce se întorceà dela Aiud, într'o cursă bine aleasă, din care, prin o singură șarjă, 70 de honvezi își găsiră moartea; în urma acestui dezastru, trupa s'a risipit fugind pe căi laterale la Turda. In lupta dela Zlatna, din 18 Aprilie, Procopiu s'a distins prin vitejie personală, împușcând cu mâna sa proprie trei insurgenți; la 10 Maiu a sprijinit din răsputeri ostenelele locotenentului Mânzat și ale prefectului Severu, de a stinge focul din Abrud și de a salvà de furia legionarilor pe locuitorii maghiari ».

19. (54) *Iosif Gelei*, senator din Abrud, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

« A salvat viața la mai multe persoane ce erau amenințate cu moartea din partea insurgenților și a împiedecat incendiarea din nou a Abrudului ».

20. (55) *George Matei Ghica* din Albac,
21. (56) *Gavriil Neagu* din Albac,
ambii decorați cu: Crucea de aur pentru merite.

« Când la 3 Ianuarie 1849 inamicul, în număr de peste 1.000 de oameni, atacă satul Valcău-Călățele, ei opriră cu 80 de oameni pe inamic și-l ținură pe loc timp de 4 ceasuri, pentru ca locuitorii satului să găsească timpul necesar pentru a-și salvà avutul în munți ».

22. (58) *Andrei Rosin* din Mărucel, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

« Când la 12 Maiu 1849 inamicul cu 1.200 oameni atacă satul, Rosin a condus pe locuitori așà de bine și fericit, că inamicul pierdù 30 de

oameni și fu pus pe fugă. Cu acest prilej au demonstrat și femeile satului, contribuind și ele la rezultatul fericit al luptei; aducerea la îndeplinire în mod exact a ordinelor date este a se mulțumì energiei mamei centurionului care erà comandanta grupului de femei ».

23. (60) *Ioan Ciurileanu* din Ciurilea, de prezent dragon districtual, decorat cu: Crucea de aur pentru merite:

« In bătălia contra lui Kemény-Farkas din 18 Iunie 1849, Ciurileanu restabilì poziția de luptă, prin apariția sa, la vreme, cu 400 de oameni pe flancul drept al glotășimii ce fusese respinsă de inamic la Lacul Cornei; prin atacul său furtunos contra flancului stâng al inamicului, acesta fu silit să-și reià cu pierderi însemnate, vechile sale poziții pe șesul Muntarilor. Prin aceasta s'a dat glotașilor putința de a apăsà asupra inamicului tot mai mult în punctul acesta și a-l împinge îndărăt până la Abrud. De altfel prefectul Balint confirmă că acest tribun a luptat pretutindeni și la orice ocazie cu hotărîre și curaj ».

24. (67) *Alexandru Amos Tobias*, paroh greco-neunit în Abrud, decorat cu ordinul: Crucea de aur pentru merite:

« A salvat mai multe persoane dela moarte sigură, primindu-le în casa sa. Iar după o chitanță înaintată de prefectul Iancu, Tobias a oferit 50 de galbeni din averea sa pentru acoperirea cheltuelilor cu întreținerea legionarilor ».

25. (68) *Ion Borerelu* din Valea-Luxei, decorat cu: Crucea de aur pentru merite:

« La atacul asupra Al-Jara din 14 Ianuarie 1849, a luat cu asalt, în fruntea unui grup de 50 de oameni, turnul bisericii unitare, făcând ca inamicul, ce se ascundeà acolo, parte să se arunce singur jos și să fugă, iar parte să fie răpus. Consecințele acestei isprăvi au fost că inamicul, ajuns în debandadă, o luă la fugă, făcând posibil ca localitatea să fie cucerită ».

26. (69) *Ion Munteanu*, decorat cu: Crucea de aur pentru merite.

« A transportat stocuri de provizii din Blaj procurând repede 50 de furgoane; în lupta dela Zlatna, din ziua din 1 Iulie, a făcut posibil, împreună cu centurionul Teodor Julian și cu prefectul Severu, apărarea unui pisc de munte numai cu 20 de oameni, distingându-se prin vitejia lor personală. Iar mai apoi a izbutit să stângă, cu ajutorul legionarilor din Buciuman, focul ce fusese pus la Zlatna și să oprească devastările ce începuseră acolo. El este deopotrivă recomandat de locotenentul Mânzat pentru vitejia sa personală ».

27. (71) *Ladislau Boer*, doctor în medicină și fizic cameral în Abrud, decorat cu: Crucea de aur pentru merite:

« El a îngrijit ostașii cezaro-crăiești și i-a tratat fără plată după certificatul liberat de locotenentul cezaro-crăiesc Ivanovich cu data din 19 Iulie 1849 ».

28. (74) *Paul Vaida*, maestru postal cezaro-crăiesc în Dej, decorat cu: Crucea de aur pentru merite:

« S'a purtat lăudabil în perioada din urmă, după raportul colonelului Urban ».

29. (81) *Petru Marc*, zis Kekes-Petru de Marculi, locuitor din Câmpeni, decorat cu: Crucea de aur pentru merite:

« Potrivit certificatului șefului de ocol silvic von Lerchenfeld, al adjunctului de administrație Samuil Mico și al maestrului de topitorie Scharschmied, omul acesta a salvat viața lui Samuil Mico și a lui Scharschmied cu primejduirea propriei sale vieți, ascunzându-i în locuința sa și dându-le cele de trebuință ».

30. (85) *David Nicolai*, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« Locuitor din Bucium care a salvat dela moarte mai multe persoane ».

31. (86) *Alexandru Ilazia Popia* din Budacul de Câmpie, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« A îndemnat poporul în adunarea dela Blaj la credință nestrămutată, pentru care a fost condamnat la moarte. Pentru că a reușit să fugă, trebuì tatăl său să ispășească cu moartea, fiind totodată și devastat ».

32. (87) *Amos Frâncu*, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« A împușcat, la 8 Aprilie 1849, în lupta dela Zlatna, 3 rebeli, iar într'un defileu a ținut pe loc cu un grup de numai 25 de oameni întreaga armată inamică, oprind-o pentru un timp oarecare dela înaintare ».

33. (88) *Teodor Julian*, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« A intervenit energic la 10 Maiu 1849, împreună cu Procopiu, pentru restabilirea ordinei și siguranței la Abrud, iar în lupta dela Zlatna, la 1 Iulie 1849, a susținut cu Munteanu pe prefectul Severu ».

34. (89) *George Matei* din Albac, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« La 26 Aprilie 1844 a respins atacul șefului de rebeli Buego asupra satului Iurcuța, răpunând 45 de inamici ».

35. (90) *Dumitru Corvin* din Abrud, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« La 6 Maiu 1849, cu ocazia invaziei lui Hatvany în Abrud, a adunat garda națională românească și a străbătut cu ea prin avant-posturile inamice până la Câmpeni, unde se găsià Iancu; s'a distins în luptele contra lui Hatvany ».

36. (91) *Ion Daniil;*

37. (92) *Partenie Rațiu;*

38. (93) *Ion Balintu;*

39. (94) *Vasile Balintu;*

decorați cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« Pentru curajul, intrepeditatea și pilduitoarea lor statornicie în lupta de 8 ore dela Teiuș din ziua de 31 Maiu 1849 ».

40. (96) *Macarie Moldovan;*

41. (97) *Ion Bătteanu,* avocat din Cluj;

42. (98) *Vasile Rasu,* din Poiana-Turdei și

43. (99) *Iacob Olteanu* din Mar-Uifalău;

decorați cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« Au comandat în lupta contra lui Hatvany și Kemény-Farkas, contribuind mult la izbândă prin priceputa conducere a unității lor ».

44. (100) *Pinci,* notar sătesc în Rășinar, decorat cu: Crucea de argint pentru merite cu coroană:

« A fost cu Popovici comandantul unui grup de lancieri-călări sub maiorul Conte Alberti, s'a distins prin vitejie personală și prin încurajare în lupta dela Sânmiclăușul-Mic din apropierea Aradului ».

45. (114) *George Muncaciu,* decorat cu: Crucea de argint pentru merite:

« Pentru prezența sa de spirit și pentru curajul său în lupta dela Bedeleu din 27 Februarie 1849. In timpul atacului general asupra poziției inamicului, a străbătut cu vitejie înainte și a ucis cu propria sa mână 3 inamici. In clipa când o unitate inamică îi aruncă în față o șarjă, el se aruncă la pământ pentru a nu fi nimerit, iar ridicându-se, văzù cum se apropiau 10 honvezi pentru a-l devalizà, atunci dânsul se ridică și răpuse încă 2 dintre ei, iar ceilalți o luară la fugă ».

46. (115) *Adam Maioreanu* din Buzas-Boceard;

47. (116) *Ion Bogățeanu;*

48. (117) *Ion Arieșeanu;*

49. (118) *Petru Săngereanu;*

decorați cu: Crucea de argint pentru merite:

« La 25 Iulie 1849 după lupta dela Şard, când gloatele strâmtorate de cavaleria inamică se abătură dela şosea pierzându-se în podgorii şi tufişuri şi când locotenentul Mânzat şi prefectul Severu se găsiau în primejdie de a fi făcuţi prizonieri, aceştia au oprit pe loc cavaleria prin împuşcături bine ochite, salvând astfel viaţa comandanţilor lor. S'au mai distins şi în diferite alte lupte prin vitejia lor ».

50. (119) *Ion Antonelli*, decorat cu: Crucea de argint pentru merite.

« A adunat cu ocazia celor amintite la numerile curente (115—118) când retragerea gloatelor degenerase într'o complectă fugă, repede mai mulţi oameni în jurul său şi a încercat să acopere retragerea luptând ».

51. (120) *Alexie Todea*

52. (121) *George Todea*

ambii din Albac.

53. (123) *Ştefan Onea* din Ponor;

54. (124) *Clementie Barlutiu* din Disd;

55. (125) *Gavril Sextin* din Neagra;

56. (126) *Simion Chira* din Vidra de Sus;

decoraţi cu: Crucea de argint pentru merite:

« Pentru bravura şi curajul lor personal în luptele gloatelor ţărăneşti ».

57. (127) *Nicolau* din Sălişte lângă Sibiu, decorat cu: Crucea de argint pentru merite:

« In toate luptele lancierilor călări a stat la îndemâna maiorului Conte Alberti, a rămas pe lângă dânsul şi după disolvarea acestei unităţi şi s'a distins la asaltul prin surprindere dela Sebeş ».

58. (128) *Anton Petruţă* din Turda, corporal demobilizat din regimentul Arhiducele Karl Ferdinand No. 51, decorat cu: Crucea de argint pentru merite:

« Cu toate că rebelii îi oferise un onorar considerabil ca să intre în serviciul lor, el părăsì femeie şi copil pentru a servì cauza bună şi se supuse muncii obositoare de a dresà gloatele dela Blaj fără nici o pretenţie la remuneraţie, desvoltând un devotament şi o încordare, pentru care el fu recomandat de locotenentul Novak pentru a fi luat în considerare ».

59. (129) *Ion Maior;*

60. (130) *Barbu;*

61. (131) *Ioan Popp;*

62. (132) *Nicolai Popp;*

decoraţi cu: Crucea de argint pentru merite:

« La stângerea focului din Abrud și la salvarea locuitorilor maghiari cari după lupta și învălmășala de stradă din 10 Maiu 1849 erau expuși urgiei glotașilor, oamenii aceștia au sprijinit din răsputeri străduințele locotenentului Mânzat și ale prefectului Severu, contribuind prin aceasta foarte mult la restabilirea ordinei și la conservarea părții celei mai mari din acest oraș de munte».

63. (134) *Ion Stenilă* și

64. (135) *George Sârbu*, jurați din Fredel, decorați cu: Crucea de argint pentru merite:

« S'au distins prin deosebită credință și spirit de jertfă pentru preaînaltul guvern în tot timpul revoluției, fiind din pricina aceasta expuși la multe persecuții din partea insurgenților ».

Tabloul acesta este extrem de interesant, fiindcă istoricul poate găsì în el inserate faptele de arme ale comandanților români din Ardeal din anii 1848—1849, fapte stabilite oficial de autoritățile habsburgice și recunoscute și confirmate de însuș împăratul Franz Iosef. In fața acestei importante mărturii istorice cad dela sine toate celelalte versiuni cu privire la decorațiunile lui Avram Iancu și ale camarazilor săi de arme, ca bunăoară versiunea că eroului român i s'a fi conferit « *ordinul austriac Francisc Iosefin* » [1]). Singur Eugen Friedenfels nimerește, când susține că lui Avram Iancu i s'a conferit « *Crucea de aur cu coroană* » [2]).

* * *

Dela cancelaria imperială tabloul de merite împreună cu insignele decorațiunilor conferite, trecură în toamna anului 1850, la ministerul de interne din Viena și de acolo la autoritățile locale din Transilvania, pentru a fi remise celor în drept. In Ianuarie 1851, Avram Iancu a primit înștiințarea oficială că i-a sosit decorația la Alba-Iulia și că este invitat să se prezinte acolo pentru a o luà în primire [3]). Dar eroul român nu se prezentă la Alba-Iulia pentru a primì decorația, poate și din motivul că aflase că împăratul nu l-a găsit vrednic de decorația pentru

[1]) N. Buta, *o. c.*, p. 97.

[2]) E. Friedenfels și Josef Bedeus von Scharberg, *Beiträge zur Zeitgeschichte Siebenbürgens im 19. Jahrhundert*, vol. II, p. 404 urm.; cfr. N. Buta, *o. c.*, p. 109.

[3]) *Ibid.*

care fusese propus de generalul Wohlgemuth şi de guvernul din Viena. Eroul din munţii apuseni nu puteà primì o jignire de acest fel, şi aceasta cu atâta mai mult, cu cât intrigile şi calomniile împotriva sa merseră aşà de departe, încât în Decemvrie 1849, Iancu fusese arestat şi pus în libertate cu scuza, că arestarea lui se făcuse numai din greşeală. Un corespondent din Sibiu ne dă, la 24 Decemvrie 1849, următoarele informaţiuni cu privire la « *Arestarea lui Iancu* »: Nu ştiu dacă până la primirea acestei scrisori a mele vei căpătà ştire despre un lucru foarte neplăcut ce s'a întâmplat înainte cu vreo 9 zile eroului nostru Iancu, — deci mă grăbesc a-ţi face cunoscut după cum am aflat din izvor autentic. Inainte cu o săptămână şi cevà mai bine s'a dus bravul nostru Iancu la Halmagiu la târg unde, ajungând şi preumblându-se pe uliţi, poporul român ce se aflà acolo la târg, se luă după dânsul, care de care întrebându-se de a puteà vedeà şi salutà pe vrednicul fiu al naţiunii sale. Intr'aceea, iată o patrulă de polaci vine, întreabă de Iancu şi voeşte să prindă pe un Român, anume Fodor, care încă se aflà la târg — socotind că acesta ar fi Iancu. Dar Fodor nu se lăsă să-l aresteze; când deodată sosì şi Iancu acolo şi, aflând că soldaţii voesc să-l aresteze, a răspuns că merge el şi de bună voie. Intr'aceea, înţelegând poporul că Iancu este prins, îndată se aruncă asupra gardurilor, rupse pari, merse la vardă şi năvălì asupra soldaţilor, cerând afară pe Iancu. Atunci căpitanul cel ce comandà miliţia de acolo, se duse îndată la locul unde se aflà Iancu şi-l rugă ca să domolească furia poporului, căci arestarea lui s'a întâmplat *din greşeală*. Aşà Iancu îndată ţinù cuvântare la norod, dojenindu-l ca să fie liniştit, căci dânsul nu se află în nici un pericol, apoi încălecă pe cal şi pornì către casă. Guvernatorul îndată ce a înţeles lucrul acesta, au trimis comisiune cercetătoare, spuind că soldaţii cei vinovaţi îi va pedepsì cu toată străşnicia » [1]).

Aceeaş soartă, dacă nu poate şi mai tragică, lovì şi pe Axente Severu care şi dânsul fu arestat de autorităţile, ce-i datoreau recunoştinţă, ţinut mai multă vreme în închisoare şi pus mai târziu în libertate. Dintr'un raport din Sibiu, cu data de 7

[1]) « Bucovina », II, No. 44, p. 282.

Noemvrie 1849, deținem următoarele informațiuni cu privire la această arestare: « Mă grăbesc a-ți comunicà o faptă care a produs între nefericiții Români din Transilvania o mare consternare. Prefectul român Axenti Severu, care asemenea lui Iancu, în fruntea gloatelor române purtă armele pentru Austria timp de zece luni, această luptă o susținù în contra precumpănitoarei puteri a insurgenților încă și pe când Transilvania erà părăsită de toți ostașii împărătești, și care — orice ar zice dușmanii contra — la ținerea fortăreței Alba-Iulia au conferit foarte mult, în zilele acestea fu prins pe neașteptate, și are să se înfățișeze înaintea judecatei de război. Nimeni nu-și puteà explicà întru început acest eveniment prea surprinzător; eu însumi încă nu puteam da crezământ acestei faime, ce se lăți ca fulgerul prin toate ținuturile Românilor. Acum nu mai este nici o îndoială despre aceea, căci într'adevăr Axenti fu adus aici dela țară între excortă militărească, și acum zace subt o strânsă veghiare în spitalul de aici; deoarece strapațele și lipsele luptei celei de zece luni, care a purtat-o pentru legalul guberniu și pentru dinastie, i-au dărîmat sănătatea cu totul. Noi sperăm că dreapta provedință ne va înfățoșà spectacolul, ca înainte de ar fi judecați toți Ungurii insurgenți, să vedem deodată cu aceia pe Axenti înaintea judecatei de război ca să răspundă pentru niște arme care se zice că le-ar fi ascuns. El ca și Iancu dealmintre — precum știți — după ce a părăsit neocupabilii munți, au dat de voe bună tribunalului ostășesc mai multe mii de puști luate dela rebeli și mai multe tunuri » [1]).

Un alt raport din Transilvania, și anume din Alba-Iulia, cu data de 2 Noemvrie 1849, ne dă cu privire la această arestare următoarele amănunte:

« Eri la 1 Noemvrie, Axenti a fost dus între baionete și arestat în cazarmele din Sibiu. Ce a făcut, nu știm; știm numai că el după dizolvarea « Landsturmului » prin vestirea dela 2 Septemvrie a generalului civil și militar de Wohlgemuth, s'a tras în satul Cinadia, de curând încorporat la districtul Sibiului, unde beteag de un picior, vătămat prin strapațele de astă iarnă și astă vară, a petrecut în fapt, până când s'a pomenit

---

[1]) « Bucovina », II, No. 37, p. 224.

înconjurat de un « zug » de miliţie. El biet a scris şi s'a rugat, unde s'a cuvenit, ca să nu i se facă ruşinea de a fi tărît ca un criminal între puşti, că el, însănătoşindu-se, se va înfăţişà de sine înaintea tribunalului militar. Axenti a comandat şi a condus în luptă, mai un an întreg, mai multe mii de Români; el de bună voie a descins cu bravii săi din nepătrunzibilii munţi şi a depus armele dobândite cu însăşi bravura lor; el uşor s'ar fi putut ascunde, dacă vreo vină a cugetului său l-ar fi îndemnat spre aceasta. Şi totuş rugămintea lui nu fu ascultată, ci, drept graţie, s'a pomenit că ofiţerul, orânduit ca să-l străjuiască, i-a poruncit prin stafetă, să ia din casă *sabia primită în dar dela Ruşi* şi pe aceea cu care a fost în deosebite lupte pentru împăratul, pe care amândouă le ţineà la sine, având voie chiar dela gubernatorul. O precauţiune părintească, ca nu cumva criminalul, în despărăciunea sa, să se sinucidă şi astfel să se lipsească « *die treuen Hermannstaedter* », de un frumos şi dorit spectacol! Se vorbeşte că s'a dat porunca ca să fie prins şi Iancu. Că Ungurii au persecutat, au împuşcat şi au spânzurat pe înţelepţii Români, o înţelegem; căci crima lor erà pentru ce ţin şi au ţinut cu împăratul: că mai toţi inteligenţii români, când după căderea Sibiului au emigrat în vecina Valachie, cari afară de câţiva n'au mai fost călcat în acea ţară, s'au arestat de diregătoriile române — iar înţelegem, căci intrigile fraţilor saşi nu au găsit cu înţelepciune, ca să se poată strecurà la Viena vr'un inteliginte român, spre a apărà pe ticăloasa naţiune română de calomniile săseşti, arătând adevărata stare a lucrurilor. Dar că şi acum se persecutează inteligenţa română şi se arestează, — aceasta nu înţelegem. Nu cumva aceste întărtări sunt pentru ca să cadă Românii în cursa de a fi trataţi rebeli? De o fi asemenea cazuri, apoi e cel mai greşit; Românii ştiu să sufere şi nedreptăţile cele mai neomenoase. Ce ne pare rău din adâncul sufletului, nouă cari cunoaştem pe Români, este că prin asemenea nedreptăţiri, prin nebăgarea în seamă a cererilor celor drepte, precum şi prin aceea că dela egala îndreptăţire sărbătoreşte proclamata de repeţite ori pentru toate noroadele Austriei, se eschid Românii atât aici cât şi în Banat, care cum se spune, se va dăruì sârbilor drept zestre pentru voevodatul lor, prin aceasta, zic, ne temem tare că credinţa cea fără margini pentru împăratul se va desabuzà în Români şi vor pierde toată nădejdea de a se îmbunătăţì şi soarta lor aici pe pământ! Şi cum nu, când văd că în vremea ce bărbaţii lor de încredere sunt batjocuriţi şi aceia ale căror merite s'au cunoscut şi de Unguri şi s'au răsplătit de Ruşi, sunt arestaţi: pe atunci unii din alte naţiuni, cari au ţinut cu rebelii au

șezut la tribunalul revoluțional-criminal, au judecat la moarte pe Români pentru credința lor către împăratul, au dat proclamațiuni în contra Majestății, nu numai se purifică, ci — cum știm de unul — se ridică și în fruntea trebilor [1]) ».

Menținerea în închisoare a lui Axenti se prelungì. Un raport din Blaj cu data de 24 Noemvrie 1849 cuprinde următoarele amănunte cu privire la continuarea acestei arestări:

« Viteazul Axenti Sever, eroul român, de care atât se temeau Ungurii rebeli, el, ca unul din apărătorii Bălgradului, șade încă în cazarmele din Sibiu, și, precum se vede, nu mai șade încă mult, din cauză că până acum nu se putù aflà un bărbat cu încredere, care să poată traduce și judecà, fără părtinire, scrisorile lui. Din prevedere firească în această privință, nu se crede nimărui, și cu tot dreptul, pentrucă un Român chiar așà i-ar părtinì; precum l-ar asuprì un Sas sau un Ungur. Uneltitorii prinderii lui sperează că i se va întâmplà cel mai înfiorător lucru, dar, Doamne! cum o să se mai înșele, deoarece scrisorile lui, după opiniunea celor ce știu bine lucrul, conțin numai niște nevinovate însemnări din trecut și delineeri despre luptele purtate. Pe Iancu încă au de cuget să-l prindă, fiindcă se tem de însemnata sa înrâurință asupra poporului. Acești ambi Români parcurg acum o a doua școală militară: dacă mai înainte au învățat dela *inamic măiestria răsboiului*, acum învață *dela amic dreptul de răsboiu*, ce pentru ei este un mare câștig pentru orice întâmplare. Așà de puțin se ia acuma aminte de învățătura istoriei, care mai pe toată pagina ne arată, că prin prigoniri se fac numai martiri, iar din sângele martirilor se nasc apărătorii dreptății » [2]).

Indignarea Românilor pe urma acestei arestări erà extrem de mare precum se vede clar și din rapoartele menționate mai sus. Ținând seamă de această indignare, și poate și la intervenția lui Șaguna, Axente Severu, negăsindu-i-se nici o vină, fu pus în libertate, ca și Iancu la vremea sa, cu scuza ipocrită, că arestarea nu s'a făcut decât din greșeală. O corespondență din Sibiu dela sfârșitul lui Noemvrie vestește următoarele: « Din Sibiu ne vine îmbucărătoarea înștiințare că prefectul Axente Severu, soțul de arme a lui Iancu, este eliberat, fără însă de a se spune ceva

[1]) « Bucovina », II, No. 39, p. 240 urm.
[2]) « Bucovina », II, No. 40, p. 251.

mai de aproape despre adevărata cauză a prinderei şi despre rezultatul cercetării lui » [1]).

* * *

Persecuţiuni de acest fel şi şicanări la tot pasul avură să îndure aproape toţi aceia, cari în anii de restrişte ai revoluţiei maghiare avură curajul să lupte pentru cauza habsburgică, o cauză pe care dânşii o considerau identică cu cea a neamului lor fără însă ca ea să fie identică [2]). Acest tratament neaşteptat a impresionat adânc neamul românesc din Ardeal şi în deosebi pe foştii comandanţi militari din munţii apuseni, pe Iancu, Severu şi Balint. Amărăciunea lor merse aşà de departe, încât dânşii, şi în deosebi Iancu, se simţì îndemnat *să reacţioneze* împotriva ingratitudinei habsburgice, manifestând acest protest, pe lângă altele, şi prin faptul că refuză decoraţiunea pe care împăratul Franz Iosef i-o conferise, după atâta *tocmeală şi târguială cu înşişi sfetnicii tronului său*. Ştirea despre decorarea luptătorilor români ajunse, precum aminteam mai sus, la cunoştinţa autorităţilor din Transilvania la finele anului 1850 şi Iancu fusese invitat să se prezinte la autoritatea administrativă din Alba-Iulia pentru a-şi ridicà decoraţiunea. Iancu însă refuză net să se prezinte şi să primească decoraţiunea, diminuată de împărat şi scăzută în valoarea ei morală şi prin şicanele şi persecuţiile îndurate de dânsul şi camarazii săi de luptă.

Refuzul acesta erà de natură să impresioneze încâtva oficialitatea habsburgică şi deaceea avem ştire că în repetate rânduri se pusese stăruinţe pe lângă Iancu, pentru a-l determinà să primească decoraţia. Dânsul însă se menţinù până la capăt în atitudinea sa deamnă de protest şi refuz hotărît.

La începutul anului 1851 Avram Iancu petreceà în Viena. Atunci Simion Barnuţiu notà în însemnările sale următoarele întâmplări foarte caracteristice în legătură cu refuzul lui Iancu de a primì decoraţia ce-i fusese conferită de împăratul Franz Iosef. Iată ce notează Barnuţiu:

---

[1]) « Bucovina », II, No. 42, p. 269.
[2]) « Bucovina », II, No. 45, p. 285 urm.

« In . . . 1851, căpitanul l-a chemat pe Iancu și pe Fodor. După ce au compăruit, l-a întrebat pe Iancu dacă vrea să accepte crucea sau ba; Iancu și-au dat dechiarăciunea și motivele pentru care nu poate să accepte decorațiunea austriacă, iar pe cea rusească s'a dechiarat că o acceptă ».

« In . . . . , iar l-au chemat poliția, poftindu-l să se dechiară numai în scurt, fără de a înșirà multe motive, dacă primește decorațiunea sau ba; iară au răspuns că nu o primește ».

« In . . . . , s'au dus Iancu nechemat la poliție, arătând că stă lângă dechiarăciunea cea cu motivele, iar nu lângă cea scurtă, reflectând la poliție *ca să o trimită acea la minister*, ca să nu mai socotească cineva că el nu acceptă crucea pentru că nu s'ar zice onorat pe sine și contemptoriu a donului împărătesc, ci numai din cauza că *vrea ca mai întâiu să se decoreze națiunea cu împlinirea promisiunilor* » [1]).

Avram Iancu a așteptat înzadar împlinirea promisiunilor împărătești până la tragicul sfârșit al întunecatei sale vieți. El a murit de dorul acesta neîmplinit, refuzând cu indignare decorațiunea lui Franz Iosef, în semn de protest contra făgăduințelor neîmplinite ale împăratului. In viziunea sa clară, Avram Iancu simbolizà prin acest protest hotărîrea eroică a neamului său de a-și recucerì drepturile înstrăinate cu arma în mână ca în munții apuseni, și a nu le mai obține din mila împăratului ingrat, adeverind prin aceasta odată mai mult că drepturile unei națiuni conștiente nu se cerșesc, ci se iau.

---

[1]) G. Bogdan-Duică, *Notes-ul de însemnări al lui Simeon Bărnuțiu*, l. c., p. 213.

ANEXE

ÜBERSICHT

jener Männer, welche sich aus dem Zivilstande durch hervorragende Treue, vorzügliche Hingebung, Gesinnungstüchtigkeit und entschlossene Haltung, oder auch durch Kühnheit und Unerschrockenheit im Kampfe mit den Rebellen besonders ausgezeichnet haben.

1. FRANZ JOSEF v. SALMEN, k. k. Gubernialrath u. Graf der sächsischen Nation. *Kommandeurkreuz des Leopold-Ordens.*

Verdienste: Als nach den Ereignissen in Wien zu Anfang des J. 1848 die Union Siebenbürgens mit Ungarn und deshalb die Abhaltung des Siebenbürger Landtages zur Sprache kam, hat Salmen Vertrauensmänner aus allen sächsischen Gauen nach Hermannstadt berufen und alle Kreise zum Widerstreben bewogen.

In die Union haben die Deputierten der Sachsen auf dem klausenburger Landtag theils gar nicht, theils nur bedingungsweise eingewilligt; die Bedingungen wurden in Pest verworfen und so hielt Salmen eine Volksversammlung in Hermannstadt ab, wo sich die Sachsen von der Union lossagten, den damaligen kommandirenden Generalen Freih. v. Puchner vor und nach Herausgabe der bekannten entscheidenden Proklamation von 18. Oktober 1848 kräftig unterstützten, die Einfügung in den österr. Staat ansuchten, ein Jägerbataillon aus eigenen Mitteln errichteten und überhaupt nahmhafte Opfer brachten. Salmen hat diesen guten Geist im Volke genährt; er selbst ist oft mit dem Tode bedroht worden und hat grossen Verlust am Vermögen erlitten. In der ihm zu Theil werdenden Auszeichnung wird auch die Nation belohnt.

2. ANDREAS SCHAGUNA, gr. or. Bischof in Siebenbürgen. *Kommandeurkreuz des Leopold-Ordens.*

Verdienste: In der Volksversammlung der Romanen in Blasendorf hat Schaguna das Volk zur standhaften Treue gegen die a. h. Dynastie angefeuert; die Volks-Versammlung hat sich gegen die Union ausgesprochen: Dass diese Versammlung ohne den geringsten Übergriff abgehalten wurde, ist seiner Umsicht, Gewandtheit u. Popularität bei seinen Kirchenkindern und überhaupt bei den Romanen zu danken; in ihm wird gleichfalls die ganze romanische Nation für ihre standhafte Anhänglichkeit an die a. h. Dynastie belohnt.

3. JOSEF BEDEUS v. SCHARBERG, k. k. wirkl. geh. Rath, Hofrath u. königl. siebenb. Oberlandes-Kommissär. *Kommandeurkreuz des Leopold-Ordens.*

Verdienste: Hat als Oberlandes-Kommissär für die Verpflegung und Approvisionirung der kais. Truppen unter dem Befehle des F. Z. M. B. Puchner mit rastloser Thätigkeit und dem besten Erfolge gewirkt; er besorgte gleichzeitig die Leitung des Steuereinhebungs-Geschäftes und seinen Bemühungen ist es grösstentheils zu danken, dass die direkten Steuern in Siebenbürgen selbst während der Kriegs-Epoche so lange es nur möglich war, in die Staatskasse einflossen.

Nach der Einnahme von Hermannstadt durch die Rebellen, sah er sich gezwungen, sich mit den kais. Truppen in die Wallachei zurückzuziehen. Dort leitete er das Unterstützungs-Komité für die geflüchteten, ihrer Habe beraubten Siebenbürger mit hingebendem Eifer und grösster Unparteilichkeit und leistete jedem Nothleidenden Hilfe und Beistand. Er ist ein Mann von ausgezeichneter Rechtschaffenheit und von der bewährtesten Treue und Ergebenheit für das a. h. Kaiserhaus und die kais. Regierung.

4. GRAF JOS. BÁNFFY, k. k. Kämmerer u. pers. Gub.-Rath. *Orden der eisernen Krone II. Klasse.*

Verdienste: Graf Bánffy war früher Gub-Rath, musste sich vor etlichen Jahren wegen einer unverdienten Kränkung und Zurücksetzung aus dem Staatsdienste zurückziehen, erhielt nach mehr als 20-jähriger treuer Dienstleistung eine karge Pension von 600 Fl.; trotz dieser erlittenem empflindlichen Kränkung war Bánffy in seiner Treue nicht einen Augenblick wankend, vielmehr sagt von ihm Oberst Urban, dass er in seinem Alter und bei seiner Kränklichkeit bis zum äussersten Momente der Treue gegen den Thron, zur Ruhe und Besonnenheit mit Erfolg gestimmt habe und beim Anrücken Bems' in der grössten Gefahr von Klausenburg in die Bukowina geflohen sei, und daselbst kümmerlich existirt habe.

Während seiner Abwesenheit hat er bedeutenden Schaden erlitten, namentlich ist sein Gestütt in Bontzida, eines der schönsten im Lande, so zu sagen vernichtet. In ihm wird der treu gebliebene h. Adel des Landes geehrt.

5. GEORG BINDER, Superintendant der evang.-luther. Glaubensverwandten in Siebenbürgen. *Ritterkreuz des kaiserlichen Leopold-Ordens.*

Verdienste: Steht wegen seiner Gelehrsamkeit und seinen Tugenden im ganzen Lande und zunächst bei der sächsischen Nation in grosser Achtung, hat stets eine unerschütterliche Treue offenbart, war am ah. Hoflager zu Innsbruck an der Spitze der sächs. Nation, welche der Union entgegenwirkte, hat manche Drangsale von den Insurgenten erlitten, in ihm wird die Nation ausgezeichnet.

6. JOHANN DANIEL ZIEGLER, Hermannstädter Bürgermeister. *Ritterkreuz des Leopold-Ordens.*

Dient bereits ein halbes Jahrhundert hat sich allen Drangsalen in des letzten Zeit mit Hingebung unterzogen, als erstes sächs. Beamtes nach dem Comes u. mir die Verdienste des schroer geprüften, unerschütterlich getremen Hermannstadt, dieser während der Revolution als Bein spiel dastehender, ganz makellosen Stadt anzuerkemen u. zu belhnen, verdient er diese Auszeichnung.

7. OTTO von HONNAMON, k. k. Thesaurariats-Rath. *Orden der eisernen Krone III. Klasse.*

Verdienste: War einer von den Wenigen beim Thesaurariate, welche fest an das oesterreichische Kaiserhaus hielten; er trat entschieden gegen die magyarische Tendenzen auf, mit denen diese Landesbehörde umstrickt war; Honnamön hat sich in die Walachei geflüchtet und seine ganze Habe preisgegeben. Er ist ein sehr fähiger und eifriger Beamter und seine Auszeichnung wäre eine lohnende Beruhigung für alle treu Gebliebenen.

8. AXENTIE SEVERU aus Szász-Csanád. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Zum Präfekt des Blasendorfer Landsturmes ernannt, hat derselbe die Organisierung und Bewaffnung dieses Aufgebotes bis zu Ende Oktober 1848 mit allem Fleisse und Energie betrieben und vollendet, gleichzeitig aber auch die angeordnete Entwaffnung der Magyaren in den seine Präfektur bildenden 120 Ortschaften vollzogen, wobei zwar sechs Adelige, welche sich weigerten die Waffen abzugeben, umgebracht wurden; andererseits aber wieder eine bedeutende Zahl derselben gerade zu Blasendorf Aufnahme und Schutz erhielten, was sie später mit Plünderung und Mord belohnten.

Anfangs November besetzte Severu mit seinem Landsturm höheren Befehlen gemäss die Linie von Csombord Aszony népe, Kokelburg bis Medias, um den Szeklern das Vorrücken gegen Karlsburg und N. Enyed und die Vereinigung mit den in letzterem Orte stehenden Rebellen zu verhindern; entwaffnete inzwischen Maros-Ujvár und zog nach dem 10. Dezember gegen Banffy-Hunyad.

Nach dem Abzuge des Generalen Baron Wardener von Klausenburg, besetzte Severu das linke Maros-Ufer, liess auf dem Wege von Nagy-Enyed nach Thorda streifen und vertrieb am 6. Jänner den Feind aus Maros-Ujvár, am 17. Jänner zerstreute aus einem Hinterhalte bei Felvintz eine feindliche Recognoszierungstruppe gänzlich und blieb in dieser Gegend, dann bei Hermannstadt bis zum Rückzug der k. k. Truppen in die Walachei. Gegen Ende März in das Ampoly-Thal zurückgezogen, lieferte er dem Feinde im Laufe des Monates April bei Zalathna mehrere Gefechte, wofür ihn das Karlsburger Festungs-Kommando belobte. Am 10. Mai erschien er zwar zu spät bei Abrudbánya, um an der Vertreibung Hatvany's Theil zu nehmen, jedoch zeitlich genug, um die durch den Strassenkampf in Brand gerathene Stadt vor der völligen Zerstörung zu schützen und vielen magyarischen Einwohnern das Leben zu retten. Die Erhaltung dieses Ortes ist nebst dem Oberlieutenant Munzath vor Allem dem Severu zu verdanken.

Am 17. Mai bei dem Einzug von 800 Landstürmlern in die Festung Karlsburg, noch mehr aber am 26., als der Landsturm die Festung verliess, wobei er jedesmal die feindliche Stellung durchbrechen musste, hat sich Severu durch Muth und Kühnheit ausgezeichnet. Am 31. Mai nahm er mit seinem Landsturm an dem Versuch, die Festung zu entsetzen, mit Oberlieutenant Munzath und mit Balintu Theil, vertrieb später die Feinde aus Hondol und Boitza, führte ein bedeutendes Proviant-Magazin aus Al-Giozy in die Gebirge und schlug mit Oberlieutenant Munzath vereint, den Feind am 1. Juli aus Zalathna und kämpfte am 25. abermals für die Entsetzung der Festung.

Seine Hauptverdienste sind: schnelle Organisierung seines Landsturmes, dessen Vertrauen er sich in einem Masse erwarb, dass ihm derselbe — wenn gleich aus der Gegend von Blasendorf genommen nach dem Abzug des k. k. Truppen aus dem Lande 12.000 Mann stark in die Gebirge folgte und bis zum Ende des Krieges bei ihm aushielt; ferner die Erhaltung der Ordnung bei demselben, so dass die Entwaffnung des zahlreichen ungarischen Adels in der Gegend von Blasendorf ohne Excessen erfolgte und dass viele Adelige Aufnahme und Sicherheit in Blasendorf fanden, die Unerschrockenheit und der Muth, mit dem er in allen Gefechten seinem Landsturm voranging, dass er durch seine Bewegungen im Ampoly Thale jedenfalls die Fortschritte der Belagerung vom Karlsburg lähmte; endlich die Erhaltung Abrudbányás am 10. Mai.

Der Vorwurf, dass sein Landsturm am 5. Jänner 1849 N. Enyed in Brand steckte, bedarf noch der Begründung. Severu selbst hielt sich damals zu Csonbord auf, fast zwei Stunden von N. Enyed.

9. ABRAHAM JANCU aus Topánfalva, Advokat. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Im Besitze einer grossen Popularität bei den Romanen, hat er diese auch im vollsten Maase dazu benützt, um seine Nationalen den magyarischen Tendenzen gegenüber in dem Festhalten an Österreich und dessen legitimen Herrscher zu bestärken und sein Auftreten bei der ersten Versammlung zu Blasendorf im Mai 1848 an der Spitze einer zahlreichen Schaar der Bewohner seiner Heimath hat das Meiste dazu beigetragen, das damals noch schüchterne Volk zu der unverkennbar gegen jene Tendenzen gerichteten in den Eid der Treue für den Kaiser enthaltenen Erklärung zu ermuthigen, dass es dem Kaiser Ferdinand I. und dem durchlauchtigsten Erzhause Österreich ewig treu, den Freunden S. Majestät und des Vaterlandes Freund — und den Feinden derselben Feind sein werde.

Durch die schon damals im Geiste der Revolution handelnde Landesregierung verfolgt, konnte er der Verhaftung nur dadurch entgehen, dass er sich verborgen hielt. Nach der zweiten Versammlung bei Blasendorf im September 1848 begann er in seiner Heimath die Nationalgarde zu errichten und zu organisieren und führte schon im Anfange November unter dem Befehl des Hauptmannes Gratze des 1. Rom. Grenzregiments mehrere Tausende seines Landsturmes nach N. Enyed und Thorda und von da nach Banffy-Hunyad, wo er in Verbindung mit den k. k. Truppen, gegen die Rebellen focht. Nach dem Abzug der k. k. Truppen aus Klausenburg zu Ende Dezember zog sich Jancu in die westlichen Gebirge des Landes zurück, die er fort an durch 8 Monate, auch nachdem die k. k. Truppen das Land verlassen hatten, im Verein mit Balintu und Severu gegen unausgesetzte feindliche Angriffe,

obschon sehr oft an Munition und Lebensmitteln Mangel leidend, mit dem Landsturm allein so nachdrücklich vertheidigte, dass der Feind, welcher 3 mal, am 6. und 16. Mai, dann am 10. Juni 1849 mit bedeutenden Streitkräften und mit Geschütz versehen bis Abrudbánya vorgedrungen war, zweimal vollständig vernichtet und beim dritten mal wegen abgeschnittener Zufuhr von Lebensmitteln und starken Verlust an Menschen nach 9 tägigem Kampfe zum Abzuge genöthiget wurde, diese Gegend nicht zu unterjochen vormochte, dort also die Autorität des Kaisers, wie zu Karlsburg ununterbrochen fortbestand. Waren auch diese Erfolge nur durch die rühmenswerthe Ausdauer und unverkennbare Bravour des Landsturmes möglich, so wars doch unstreitig auch Jancus Popularität, die in dem, der rechtmässigen Regierung ergebenen Volke diese Ausdauer zu erhalten, den Widerstand zu kräftigen und zu verlängern wusste; selbst zu einer Zeit, als die Aussicht auf den Sieg der k. k. Truppen noch ungewiss war, und die Gebirgsvertheidiger vom platten Lande abgeschnitten, empfindlichen Mangel an Lebensmitteln litten.

Jancu hat sich daher um die gute Sache in Siebenbürgen wesentliche Verdienste erworben, deren Anspruch auf a. h. Anerkennung durch den moralischen Charakter dieses Mannes nicht vermindert wird, welcher nach dem Zeugnisse des Hauptmanns Gratze frei von jedem Tadel ist. Wenn in den Kämpfen seines Landsturmes mancher unschuldige oder wehrlose Magyar gefallen ist, so hat Jancu selbst nie, weder eine Untat, noch einen Unfug begangen, wenigstens spricht dafür das Zeugniss des Hauptmanns Gratze: « dass mit Jancu's Wissen und auf seine Veranlassung Niemanden ein Unrecht geschah. Dagegen hat Jancu die Bemühungen des Hauptmanns: Ordnung zu erhalten in dem Masse unterstützt, dass vom romanischen Landsturm zu N. Enyed und Thorda nicht die geringste Gewalthat vorgekommen ist, obschon die Nationalgarden dieser Städtchen besonders des erstern häufige Raub- und Brandzüge gegen romanische Ortschaften noch kurz vorher unternommen hatten, worüber bei den Romanen grosse Erbitterung herrschte. Selbst im Gebirge sind die Magyaren zu Abrudbánya und Verespatak so lange unangefochten und geschützt geblieben, bis sie durch ihren Anschluss an die mit Hatvany eingerückte Rebellentruppe und den Kampf gegen den Landsturm sich selbst dieses Schutzes verlustig gemacht hatten.

10. SIMON BALINTU, griech.-kath. Pfarrer zu Verespatak. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Dieser Priester ward nach der ersten Versammlung der Romanen zu Blasendorf im Mai 1848 auf Befehl der damals bereits im Geiste der Revolution handelnden Landesregierung verhaftet und erst nach der zweiten Versammlung zu Blasendorf entlassen. Veranlassung dazu war das Wirken desselben im Interesse der gerechten Sache durch Belehrung des Volkes über die Zwecke der Umsturzpartei und Ermahnung seinem rechtmässigen Herrscher treu zu bleiben, welches er auch nach seiner Freilassung fortsetzte.

Nach der Katastrophe zu Zalathna am 23. Oktober 1848 erschien Balintu am 28. daselbst, und bewirkte durch seine Ansprache bei dem Volke, dass es die gefangengehaltenen Kameralbeamten freigab und eine bedeutende Menge gemünzten Silbers und Kupfers, 2000 Dukaten und mehrere Pfunde ungemünzten Goldes zurückbrachte, die aus den Kameralkassen entwendet worden waren.

Zum Präfekten des romanischen Landsturmes von Thorda ernannt, fiel ihm Anfangs Jänner 1849 die Vertheidigung des oberen Aranyos-Thales gegen Thorda und Klausenburg zu, die er mit eben so viel Einsicht und Klugheit leitete, als er darin persönlichen Muth und Geschicklichkeit bewies.

Den Feind, der zunächst aus Al-Jara nur Raubzüge in die Umgegend unternahm, griff er schon am 14. Jänner in seinem Neste selbst an, und vertrieb ihn nach einem ziemlich heftigen Kampfe mit grossem Verluste. Nun suchte der Feind nach Offenbánya vorzudringen, um sich des dortigen Aerarial-Goldbergwerkes zu bemächtigen, aber auch dieser Versuch wurde durch Balintu in den Gefechten vom 17. und 22. Jänner, 20. und 21. Februar, 1. und 22. März und vom 13. April, wobei der Feind jedesmal bedeutende Verluste erlitt, vollkommen vereitelt, so dass der Feind im Aranyos-Thale nicht weiter als bis Szolcsa gelangen konnte.

Am Versuche vom 31. Mai, die Festung Karlsburg zu entsetzen, und den 9-tägigen Gefechte Jancus mit Kemény Farkas nahm Balintu mit 1500 Mann seines Landsturmes rühmlichen Antheil.

Als Kommandant des linken Landsturmflügels schlug er am 13. Juni mit 18 Jägern 240 Honvéd in die Flucht, am 15. wies er vom Sesu Montarilor den feindlichen Angriff mit solchem Nachdrucke zurück, dass gegen Abend der Feind sich wie vom Centrum und rechten Flügel, so auch von dieser Seite nach Abrudbánya hineingedrängt befand, und da er an diesem Tage vollständig geschlagen ward, sich am 16. nach Zalathna zurückziehen musste.

Nach seiner Rückkunft zu Szolcsa schlug er am 23., 25., 27. und 29. Juni den Feind, der abermal nach Offenbánya vordringen wollte, mit bedeutendem Verluste zurück, wonach dieser, wie im Jänner seine Unternehmungen wieder auf Mord- und Verheerungszüge gegen wehrlose roman. Ortschaften beschränkte und bis zur gänzlichen Bezwingung der Rebellen fortsetzte.

Balintu's Verdienste und seine Wirksamkeit im Interesse der guten Sache für die er eine 4 monatliche Haft erlitt, besteht demnach auch in der Erhaltung des Kameralgutes zu Offenbánya, dann in der Sicherung des rechten Flügels der damaligen Stellung des Landsturmes im Gebirge gegen die von Klausenburg und Thorda anrückenden Rebellen.

Wie Iancu, ist auch Balintu für seine Person frei von jedem Vorwurf.

11. FRIEDRICH KIRCHNER, Brooser Königsrichter. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Hat dem tapferen Vertheidiger des Dévaer Schlosses, Hauptmann Kodich, obwohl er ihn nicht einmal persönlich kannte, durch 9 Wochen, wo jener Hauptmann von aller Verbindung mit den k. k. Truppen abgeschlossen war, mit eigener Lebensgefahr über die Bewegungen, Absichten und Stärke des Insurgentenheeres verlässliche Nachrichten mitgetheilt; die vom roman. Landsturm verfolgten und sich nach Broos geflüchteten ung. Edelleute in Schutz und in sein Haus mit eigener Lebensgefahr aufgenommen; hat 75 Brooser Gardisten zur Vertheidigung der Karlsburger Festung durch seinen Einfluss angeeifert, die theilweise dort ihren Tod gefunden haben. Ebenso hat derselbe kurz vor dem Einmarsche der Rebellen in Broos die daselbst zurückgelassenen Gewehre der Gardisten in das Dévaer Schloss gerettet,

wofür er von den Insurgenten mit einer anfänglich mit 5000 fl. CM. bemessenen, später durch Bém auf 3825 fl. CM. ermässigten Geldbusse belegt wurde.

Nach dem Falle von Hermannstadt hat Kirchner das im Hatzeger Thale befindliche Depot des E. H. Maximilian Chevauxlégers Regiments hievon in Kenntnis gesetzt und hiedurch 400 Mann mit ebenso viel Pferden und die in der Eile zurückgelassenen Vorposten gerettet.

Endlich hat derselbe das aus 16.000 Mann bestehende kais. russ. Hilfskorps bei dessen Einmarsch nach Siebenbürgen 14 Tage hindurch zur Zufriedenheit des Kommandanten und der Steuerträger verpflegt.

Schliesslich hat Kirchner auch den Hauptmann Czernoevich, wie aus dem mit hohen Ministerial-Erlass vom 5. Februar J. J. L. $\frac{662}{M.F.}$ herabgelangten Zeugniss hervorgeht, verlässliche Nachrichten über die Bewegungen der Insurgenten zukommen lassen, und hiedurch ein lobenswerthes Benehmen an den Tag gelegt.

Ist überhaupt einer der eifrigsten sächsischen Beamten.

12. JOSEPH WAECHTER, Dr. der Medizin und Hermannstädter Wahlbürger. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Ist einer der ausgezeichnetsten Bürger von Hermannstadt, ein geschickter Arzt, voll Eifer und Gemeinsinn, hat sich an jedem nützlichen Unternehmen in Hermannstadt auf das Thätigste betheiliget, ist während der Wirren mit grosser Entschiedenheit gegen die ungarische Nation aufgetreten, hat mit Eugen Fridenfels und Jakob Rannicher die Hermannstädter Volksversammlung zur Lossagung vom ung. Ministerium bewogen, sowie sich überhaupt stets mit grosser Wärme für die kais. Sache ausgesprochen und seine Mitbürger in ihrer treuen Gesinnung bestärkt.

13. STERCA SULUTZ, gr.-un. Vikar zu Szilágy-Somlyó. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Ist einer der ehrenwerthesten und frommsten Geistlichen der gr.-kath. Diöcese und hat während der Insurgenten-Herrschaft die Pflichten eines treuen Unterthans redlich erfüllt; besonders ist es ihm zu verdanken, dass in der Gegend um Szilágy-Somlyó keine Verwüstungen und Mordthaten ausgeübt wurden. In ihm würde die gr.-un. Geistlichkeit geehrt, deren Oberhaupt, der Bischof Lemény, leider sich abtrinnig zeigte.

14. IGNAZ SCHLAUFF, röm.-kath. Stadtpfarrer zu Hermannstadt und Erzdechant. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Ist ein treuer Verfechter der deutschen Bekenner der röm.-kath. Kirche, in Mitten der magyarischen Tendenzen huldigenden höheren und niederen Geistlichkeit. Hat während der Insurgentenherrschaft, wie wohl mit Misshandlungen und dem Tode bedroht, in der Treue gegen das ah. Kaiserhaus nie gewankt, hat das vom Rebellenkommissär Csányi in Folge des vom Debrecziner Convent gefassten verbrecherischen Beschlusses über die Losreissung Ungarns von der österr. Monarchie angeordnete Te Deum nicht abgehalten. Ist ein eminentes Talent und zu höheren geistlichen Würden berufen.

15. HEINRICH SCHMIDT, Professor an der Rechtsakademie zu Hermannstadt. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Auf dem ung. Landtag zu Pesth, als die Errichtung der ung. Armee zur Sprache kam, hatte er den Muth, mit Berufung auf die pragmatische Sanction, diesem Beschluss zu widersprechen, ja überhaupt zu erklären, dass der Landtag den legalen Weg verlassen habe und er demselben nicht länger beiwohnen könne; welcher Widerspruch eine grosse Aufregung daselbst verursachte. Er war es auch, welcher den Landtag in Pesth mit den Obgenannten verliess, worauf der Landtag, deren Fahndung beschloss; doch ohne Erfolg, da es ihnen allen gelang zu entkommen.

16. PETER LANGE, Kronstädter Senator und Mitglied des Verwaltungsausschusses von Seite der sächsischen Nation. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Ist einer der besten Köpfe und ausgezeichnetsten Beamten im Sachsenlande; er war in Innsbruck mit der sächsischen Deputation, damit der Artikel über die Union die ah. Sanction nicht erhalten möge. Er hat den Muth gehabt, während der Insurgentenherrschaft sein Amt niederzulegen. Er ist der Gründer eines nützlichen Etablissements in Kronstadt, nämlich der Sparkasse, des Versatzamtes und der Pensionsanstalt.

Wegen seiner gemeinnützigen, unparteiischen, vor allem nationalen Vorurtheil entfernten Gesinnung steht er bei allen Wohlgesinnten ohne Rücksicht der Nationalität in hoher Achtung.

17. ANTON DINDAR, gewesener Oberkönigsrichter des Székler Stuhles Aranyos. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Ist ein redlicher, biederer, allgemein geachteter Mann, welcher dem Staate durch 37 Jahre treu und redlich gedient hat, und welcher wegen seiner Anhänglichkeit an die gesetzliche Regierung und Verpflegung des romanischen Landsturmes beim Einzuge der Insurgenten in Siebenbürgen seine Dienstesstelle entsetzt, gefangen genommen und oft in Gefahr war, durch dieselben erschossen zu werden.

18. FRIEDRICH MÜLLER, pens. Thesaurariathsrath. *Ritterkreuz des Franz Joseph Ordens.*

Verdienste: Hat während seiner aktiven Dienstleistung unter den stattgehabten Revolutionswirren sich durch unerschütterliche Treue und standhafte Vertretung der gerechten Sache sich hervorgethan, sowie zu jeder Zeit vielfache Beweise seines regen Eifers für das öffentliche allgemeine Wohl gegeben und durch namhafte Geldspenden zur Beförderung des allgemeinen Besten beigetragen. Schon beim Beginne der revolutionären Umtriebe durch die vom ehemaligen ungarischen Ministerium nach Siebenbürgen geschickten Kommissäre hat er mit richtigem Blicke die gefährlichen Tendenzen desselben erkannt, und daher denselben im Vereine mit dem Thesaurariathsrath Honnamon

bei jeder sich darbietenden Gelegenheit nachdrücklichst entgegengewirkt. Als aber bei dem siebenb. Thesaurariat die revolutionären Elemente die Oberhand gewannen, und die anders Gesinnten öffentlich und geheim angefeindet und sogar insultirt wurden, wankte er dann keinen Augenblick und hielt sowohl in seinem Amte beim Rathstische als in allen übrigen Privatbeziehungen fest an der gerechten Sache des ah. Thrones, wodurch er auf das Selbstvertrauen und die Ausdauer der Hermannstädter treuen Bevölkerung wohlthätig eingewirkt hat. Bei dem Herannahen der Insurgenten musste er denselben seine Habe Preis geben und sich bei geschwächter Gesundheit in der rauhesten Jahreszeit in die Wallachei flüchten. Seit vielen Jahren hat er bedeutende Geldspenden zu öffentl. Zwecken und zur Vertheilung unter die Nothleidenden, sowie zu Kriegsbedürfnissen und der Invaliden-Versorgung gewidmet.

19. FRIEDRICH von SACHSENHEIM, früher siebenbürg. Hofagent, jetzt k. k. Oberdistrikts-Kommissariats-Referent. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Er liess sich mit Eifer im Interesse des Thrones und der Monarchie verwenden, wirkte in Wien durch die Tagespresse mittelst zeitgemässer Erinnerungen und Aufforderungen, er brachte im strengsten Winter von Wien 6000 St. Gewehre auf Umwegen nach Siebenbürgen mit eigener Gefahr.

20. PETRU POPESZKU, gr. n. u. Erzpriester. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hat sich schon im Jahre 1839 und 1840 bei der Einbeziehung der Törzburger Kalibaschen in die Kordonslinie durch seine zeitgemässen Anreden an das Volk ausgezeichnet und wurde zur ah. Belobung vom kommandirenden Generalen Baron Wernhardt empfohlen; in der Revolutionsperiode hat er durch echt patriotische Haltung und zeitgemässe Reden an das Volk erfolgreich gewirkt.

21. JAKOB RANNICHER, gegenwärtig in Wien angestellt. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: War Mitredakteur des Siebenbürger Boten vor der Insurgentenherrschaft und hat bei der patriotischen Energie, mit welcher dieses Blatt sich vernehmen liess, viel Verdienst. Er war es, der Anfangs Mai 1848 im Theater zu Hermannstadt die Demonstration zu Gunsten eines einigen Österreichs gegenüber den von der magyarischen Partei laut gewordenen Tendenzen leitete. Durch seinen bedeutenden Einfluss auf die Bürgerschaft hat er wesentlich auf deren Geist gewirkt. Er verfasste die Erklärung der Bürgerversammlung im September 1848, womit das Benehmen der aus dem ungarischen Landtag ausgetretenen sechs sächsischen Deputierten gutgeheissen, und die Losreissung vom ungar. Ministerium ausgesprochen wurde.

22. JOSEF IGIAN, gr. n. u. Erzpriester in Offenbánya. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Dieser hat durch seinen Einfluss auf den romanischen Landsturm den Untergang Offenbánya's verhindert und hiedurch die k. k. Schmelzwerke gerettet, worüber die dortigen Einwohner und Bergwerksbeamten Zeugniss geben.

23. JOSEF MARLIN, substituirt gewes. Provinzial-Kommissär im Dévaer Bezirk. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Derselbe zog als Gardehauptmann ins Feld gegen die Rebellen und gab hiedurch nach dem Zeugniss des k. k. Hauptmanns Gratze seiner Garde das rühmlichste Beispiel. Er hat die Ungarn im Hunyader Komitat gegen die Ausartungen des rom. Landsturms geschützt und die Verpflegung der k. k. Truppen entsprechend besorgt; er wurde wegen seiner unverholen ausgesprochenen Gesinnungen vor das Standrecht der Insurgenten gestellt und blos seine bekannte Menschenfreundlichkeit gegen die ungarischen Familien hat ihn von sichern Tode errettet. In seiner Heimath zu Mühlbach wurde seine Wirtschaft zerstört.

24. EIBEN, röm.-kath. Pfarrer zu Szilágy-Somlyó. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Ein sehr würdiger Priester, der seine Treue in mitten der schwierigsten Verhältnisse bewahrte. Er wäre zu belohnen, weil die röm.-kath. Geistlichkeit nicht viele Beispiele der Art aufzuweisen hat.

25. BASIL FODORU, k. k. Thesaurariaths-Praktikant, gewes. Tribun. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat als selbständiger Kommandant am 23. März 1849 bei Diómál, am 10. April bei Uádháza, am 15. April bei Piatra tăiată, am 24. April bei Piatra lunga, am 10. und 12. Juni bei Remete nächst Tovös, am 13. Juni umweit Bedelö, am 3. Juli bei Ponor und Vladháza, am 4. Juli bei Tárkö, am 22. Juli bei Bedeló die Rebellen geschlagen und ihnen in diesen 10 Gefechten über 400 Mann getödtet. Er hat daher bei der Abwehr des Feindes von dem Gebirge und folglich auch von dem ärarischen Bergwerk zu Offenbánya nach Balintu das meiste Verdienst.

26. GOTTFRIED MARZLOFF, Dr. der Medizin, aus Sächsisch Reen. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Dieser hat sowohl in Privatkreisen, als Volksversammlungen seine Mitbürger zur standhaften Treue für ihren gesetzlichen Herrscher ermuntert, wodurch sich die Gemeinde Szász Régen den Hass und die Rache der angrenzenden Székler zuzog, welche, wie bekannt, diesen blühenden Ort in Asche legten.

27. BARNUTIU, Professor. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hinsichtlich seiner Verdienstlichkeit wird sich auf Position 14 dieser Übersicht berufen.

28. GEORG FILKÉNY, *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Unter seinem Vorsitz hat der Bistritzer Magistrat und die Kommunität noch im Monat Oktober 1848 den Gehorsam dem ungar. Ministerium aufgekündigt und seine Deputirten von Pesth zurückberufen. In ihm wurde die Stadt Bistritz, die schon schwere Leiden tragen musste, geehrt.

29. KASPAR von UGRON, k. Steuer-Einnehmer im ehemaligen Udvarhelyer Stuhle. Ein Székler. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Dieser gehörte von jeher zur konservativen Partei im Lande und hat auch während der Umwälzungsperiode seine nie kompromittirte Treue und Anhänglichkeit an die ah. Dynastie bewahrt und offen dargelegt.

30. JOSEF SCHÜTZ, Klausenburger Wahlbürger. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Ein Mann, der sich schon seit vielen Jahren durch gemeinnütziges rastloses Wirken und patriotische Aufopferung ausgezeichnet hat und von Sr. Majestät mit der mittlern goldenen Civil-Ehren-Medaille allg. geziert wurde. In der letzten Revolutionszeit hat er seine Hilfe den k. k. Gefangenen mit eigener Lebensgefahr gewährt, und steht wegen seiner Uneigennützigkeit und Liberalität bei seinen Mitbürgern in hoher Achtung. Sein Charakter ist fleckenlos. Wäre auszuzeichnen, um auch den wenigen treu gebliebenen Klausenburger Bürgern eine Anerkennung zu geben.

31. JOHANN RAYMUND, r.-kath. Pfarrer und Dechant zu Udvarhely. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Dieser hat in der grossen Gefahr seine unerschütterliche Treue gegen das ah. Herrscherhaus offen bewährt und deshalb sich die Ungnade der ungar. Autoritäten zugezogen.

32. POPOVICH, Consistorialbeisitzer und gr. n. u. Pfarrer in Resinár. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Kommandant der unter dem Major Grafen Alberti von E. H. Ferdinand Max Chevaux légers gestandenen romanischen Lanzenreiter. Hat durch seine Ansprache und durch sein Beispiel beigetragen in diese Freischaar Ordnung und Mannszucht zu erhalten. Er wird vom genannten Major ausnehmend empfohlen.

33. FRIEDRICH WAGNER, Brooser-Senator. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Ist dem Brooser Königrichter Kirchner stets treu an der Seite gestanden, hat im Jahre 1848 in Wien als einer der abgesandten sächsischen Deputisten die Losreissung der sächsischen Nation von dem ungarischen Ministerium erklärt, ferner die Errichtung berittener Vorposten beantragt, vollführt und aus dem Gardefond bestritten. Mittelst dieser Vorposten hat Kirchner die Kommandanten der kais. Truppen über die Bewegungen des Feindes verständigt. Als sich die Insurgenten Broos näherten, flüchtete sich Wagner mit 33 Garden in das Dévaer Schloss, stellte sich zur Verfügung des k. k. Hauptmanns Csernovich. Nach dem Falle Hermannstadts streiften die Brooser Garden bis in die Nähe der Stadt, wodurch über die Bewegungen des Feindes Kunde gegeben werden konnte. Am 29. März flüchtete sich Wagner nach Káránsebes, stellte sich zur Verfügung des damaligen dortigen Obersten Chavanne und ging am 6. April nach dem unglücklichen Gefechte bei Marga mit den kais. Truppen nach Orsowa und von dort in die Wallachei, kehrte von da nach der Besetzung Hermannstadts durch die Russen zurück und leistete dem Kirchner bei der Verpflegung der Truppen treffliche Dienste.

34. DANIEL GRASER, Mediascher Bürgermeister. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Mediasch und seine Umgebung hat im Bürgerkriege vielgelitten, die Last der Geschäfte hat dort vorzüglich den Bürgermeister in Anspruch genommen. Er besitzt die volle Achtung und das Vertrauen der Bürgerschaft. Er ist ein fähiger, gesinnungstüchtiger Mann, in ihm würde die Stadt Mediasch geehrt.

35. NIKOLAUS CORCHESIN aus Topánfalva. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hat am 10. Mai 1849 an dem Kampfe gegen Hatvanyi auf dem rechten Flügel Theil genommen, und dabei von Feinde eine Fahne und einen Wagen erbeutet. In dem Gefechte am 6. Juli bei Fontanelle schlug derselbe mit 440 Mann den Rebellenführer Vasvári (auch der kleine Kossuth genannt), dessen Truppe aus 3000 Mann bestand, so vollständig, dass mit Vasváry und dem grössten Theil der Offiziere noch 850 Feinde fielen, und dabei eine Kanone sammt Munition und Bespannung, Gewehre etc. erbeutet wurden.

36. MICHAL KRAEGER, Mediascher Obernotär. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: War in dieser verhängnissvollen Zeit dem Bürgermeister stets zur Seite, wurde durch die Insurgenten misshandelt, und durch einen Schuss lebensgefährlich verwundet, in Folge dessen zwei Finger seiner rechten Hand steif geblieben sind. Er ist der tüchtigste Obernotär im ganzen Sachsenlande, ein Mann von tiefer juristischer Bildung, der sich der allgemeinen Achtung erfreut.

37. LADISLAUS POPP, ehemaliger k. Steuereinnehmer im Kővárer Distrikte. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Er hat 10.000 fl. Steuergelder vor den Insurgenten nach Naszód retten wollen, wurde jedoch auf der Reise, und zwar in Retteg verhaftet und nach Klausenburg geführt, wo er bis zum Einrücken der k. k. Truppen am 18. November 1848 gefangen gehalten wurde.

38. ADOLF DIETRICH, Dreissigster Kontroller in Klausenburg. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Ist während der Rebellenherrschaft vielfach verfolgt worden, und hat trotzdem die unerschütterliche Treue bewahrt. Oberst Urban sagt von ihm, dass er wegen der kaiserlichen Sache den Kopf oft riskiert, und mehreren kaiserlichen Soldaten Trost zugesprochen habe.

39. KAYLICH, Zollamts-Kontroller in Hermannstadt. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste. Hat die von ihm durch den Thesaurariaths-Vorstand Grafen Béldi verlangte Eidesleistung der ungarischen Regierung verweigert, ebenso das Verlangen die Lottogelder abzuliefern, zurückgewiesen; sich hiedurch vom Vorstand des Thesaurariaths eine unbefugt ausgesprochene Suspension und Bedrohung mit Militär-Assistenz zugezogen; gleichwohl aber ausgeharrt im festen Widerstand gegen ein illegales Beginnen und die bedeutende Lottobarschaft aufbewahrt, oder nach Wien an die Lottodirektion gesendet. Am 11. März 1849 hat er bei der Einnahme von Hermannstadt sein Hab preisgegeben, um nur die Aerarialkassen und die Werthpapiere zu retten, was ihm auch gelang. Hat in jeder Beziehung das Beispiel eines seiner Pflicht unerschütterlich getreuen Beamten gegeben.

40. SIMEON GROZA, Pfarrer zu Vallea-Rovini im ehemaligen Zarander Komitat. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Die sein Tribunat bildenden 7 Ortschaften wusste er auch nachdem das ganze Komitat von den Rebellen besetzt worden war, so gewandt und muthig zu vertheidigen, dass sie vom Feinde unbetreten blieben. Er hat an den beiden Kämpfen mit Hatvanyi Theil genommen und seine Stellung auf dem rechten Flügel stets zu behaupten gewusst, namentlich am 18. Mai den Feind nach einem heftigen Handgemenge mit Verlust zurück in die Stadt geworfen. Den 6. Juni hatten einige Kompagnien Honvéd die Dörfer zwischen Bucaresti und Boika angezündet, geplündert, das Hornvieh geraubt und acht Menschen erschlagen. Groza griff diese Rebellen-Truppe an, tödtete ihr 12 Mann und gab das abgenommene Vieh den Eigenthümern zurück. Dann zog er in das Defilée von Buecşu, wo er am 8. Juni einen Proviant-Transport des Feindes überfallen, und davon 2 Wagen erbeutet hat. Am 11. Juni griff er in demselben Defilée einen durch 2 Kampagnien Székler convoyirten Lebensmittel-Transporten, von welchen er 40 mit Brod und Speck beladene Wägen erbeutete, der Rest entkam nach Brád,

von der Eskorte wurden 15 Mann getödtet. Die Folge dieser Unternehmung war bei Kemény Farkas, der sich seit dem 10. in Abrudbánya befand, der empfindlichste Mangel an Lebensmitteln, welcher im Vereine mit dem Verlust an Leuten den Kemény nöthigte, sich von Abrudbánya zurückzuziehen. Überdiess hat Groza auch an den Kämpfen vom 15. und 16. Juni Theil genommen.

41. AMBROSIUS HORNYAI, Rektor des Piaristen-Kollegiums zu Klausenburg. *Goldenes Verdienstkreuz mit de Krone.*

Verdienste: Wegen seinen unverholen an den Tag gelegten Gesinnungen und seiner loyalen Handlungsweise wurde er während der Insurgentenherrschaft seines Amtes entsetzt.

42. NIKOLAUS VLADUTIU, gr.-kath. Pfarrer zu Maros-Bogata. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: In dem Gefechte gegen Hatvanyi am 9. Mai 1849 entschied derselbe durch den an der Spitze der aus Lanzemännern bestehenden Haupttruppen ausgeführten Angriff mit der blanken Waffe den Kampf zum Nachtheil des Feindes, der nun gänzlich nach Abrudbánya zurückgedrängt wurde. Janku sagt: Der tapfere Vice-Präfekt stellte sich, den Säbel in der Hand, an die Spitze der Lanzen und stürmte in 2 Kolonnen auf die Hauptmacht des Feindes los.

Am 17., 18., 19. Mai kommandirte Vladutiu auf dem linken Flügel. Mit diesem hat er am 17. vor Verespatak wiederholte Angriffe des Feindes zurückgewiesen; den 18. aber diesen nach Abrudbánya zurückgeworfen. Am 19. führte er an der Gura-Cornei die Bucsiumaner und hat an der völligen Vernichtung den Hatvanyi nebst den Motzen den grössten Theil.

Janku bestätiget, Vladutiu habe nach der ersten Vertreibung Hatvanyi's aus Abrudbánya durch sein Ansehen bei dem Landsturme vielen Unglücklichen das Leben gerettet.

43. LUDWIG ZALKAI, röm.-kath. Pfarrer zu Zilah. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Eine grosse Anzahl der zum röm.-kath. Klerus in Siebenbürgen gehörigen Individuen hat der Schwindel der Revolution ergriffen, und so gehört es zum besonderen Verdienste auch in jener sturmbewegten Zeit die angestammte Treue nicht verletzt zu haben.

In diese Kategorie von leider wenigen Individuen gehört auch Zalkai.

44. LUDWIG BODNÁR, röm.-kath. Pfarrer zu Zalathna. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Uiber Bodnár wird berichtet, dass er mehrere Personen vom Tode errettet, und den von Insurgenten beabsichtigten Brand der noch übrig gebliebenen Häuser in Zalathna verhindert habe.

45. KARL LITSKEN, Kronstädter Bürger. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Derselbe war Kronstädter Garde-Artillerie-Offizier und hat zwei, dem Publikum gehörige Kanonen bedient. Nach dem Rückzuge der von den Insurgenten verfolgten k. k. Truppen ist er mit dem Geschütze und zwei Munitionskarren unter offenbarer Gefahr dem kaiserlichen Heere in die Wallachei nachgefolgt, wo er Alles dem k. k. Artillerie-Hauptmann Herle laut dessen Zeugniss übergeben hat, ohne eine Belohnung angesprochen oder erhalten zu haben.

Dieses hat er mit eigener Aufopferung und Preisgebung seiner Familie in Kronstadt bewerkstelliget.

46. MICHAEL ANDREIKA aus Topánfalva. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Im ersten Kampfe mit Hatvanyi, Kommandant einer Kolonne des linken Flügels, hat derselbe am 8. Mai in der Aufstellung von Verespatak den Angriff des 650 Mann starken Feindes abgewiesen; später aber selbst zum Angriffe übergehend, zuerst eine feindliche Kompagnie fast ganz vernichtet und den Feind so dann auch aus dem Orte selbst geschlagen und dermassen aufgerieben, dass er auf diesem Punkte allein nahe an 300 Todte verlor. Am folgenden Tage, 9. Mai, war es wieder Andreika, der durch einen ungestümen Angriff den Feind in weniger als einer Stunde nach Abrudbánya zurückwarf. Auf einer Anhöhe von diesem Orte bediente er selbst eine, ihm von Jancu zugeschickte Kanone und drang wiederholt auf das Vorrücken der Hauptmacht, deren Angriff unter Vladutiu das Gefecht dann auch vollends zu Gunsten des Landsturmes entschied. Bei dem 2. Kampf mit Hatvanyi hat Andreika wieder auf dem linken Flügel kommandirt und am 17. und 18. Mai den Feind nach hartnäckigem Kampfe jedesmal ins Städtchen zurückgeworfen.

An dem neuntägigen Kampfe mit Kemény Farkas hat Andreika unter dem Vizepräfekt Vladutiu Theil genommen.

47. KLEMENS ADJUDEANU aus Topánfalva. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat während der beiden Kämpfe mit Hatvanyi, und auch in jenen mit Keményi Farkas mitgewirkt. Im ersten mit Hatvanyi war es der von Adjudeanu befehligte rechte Flügel, der den Angriff durch welchen der Feind bei Cernita nach Brád durchzubrechen suchte, abgewiesen und den Feind nach Abrudbánya zurückgeworfen hat; beim ersten Rückzuge Hatvanyi's hat er im Vereine mit Chorchsin die feindliche Truppe mit solchem Nachdrucke angegriffen, dass ihr Kommandant nur mit wenigen Leuten nach Brád entkam; der grösste Theil der Truppe aber abgeschnitten und nach Abrudbánya zurückgeworfen wurde, wo sie der Landsturm vollständig vernichtete.

48. JOHANN LUDWIG, prov. k. k. Waisenhaus-Direktor in Hermannstadt. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Beim Ausbruch der Revolutionswirren war er noch Kaplan des 2. Székler-Grenz-Regiments, wo er sich gleich Anfangs sowohl in Kanzelreden, als auch in Privatkreisen laut gegen alle

Revolutionstendenzen aussprach und eine Zeit hindurch auch mit Erfolg dagegen wirkte. Als aber später die Kossuth'schen Kommissäre das Volk fanatisirten und dasselbe durch mündliche Vorstellungen nicht mehr vom Aufruhre zurückgehalten werden konnte, hat er noch unter der Hand für die Sache des Kaisers fortgewirkt, bis er zuletzt wegen seiner treuen Gesinnung den heftigsten Verfolgungen ausgesetzt, über Kronstadt in die Wallachei zu fliehen genöthigt war. Dort schloss er sich der kais. Armee an und kehrte mit ihr wieder ins Vaterland zurück, wo er in Berücksichtigung seiner Fähigkeiten und Gesinnungstüchtigkeit an die Stelle des bei der Revolution mitbetheiligten und durch Urtheilsspruch beseitigten früheren Waisenhausdirektors Reinisch gesetzt wurde.

49. EREMIAS ERÁNOSZ, kath. Geistlicher von Gyergyo-Ditró, armenischen Ritus. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Die Armenier in Siebenbürgen waren eifrige Anhänger der Revolution und so ist es in der That auffallend, dass ein Mann von dieser Nation eine entgegengesetzte Haltung an den Tag gelegt.

Dieses ist der Fall mit Eránosz. Der Mil. Distr. Kommandant, Freiherr von der Heydte sowohl, als der gewesene Distriktskommissär Daniel schlagen ihn zur ah. Anerkennung vor.

50. Dr. JOSEF BORSOS, Phisikus des ehemaligen Mittel Szolnoker Komitats. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Dieser wurde wegen seiner unerschütterlichen Treue an die ah. Dynastie von den Insurgenten seines Dienstes entsetzt. Oberst Urban sagt von ihm, dass er der guten Sache sich angenommen und exponiert habe.

51. FRIEDRICH WOLF, Lederermeister und Bürger in Hermannstadt. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Dieser hat mit seinem einzigen Sohn Wehrmännerdienste geleistet und durch Plünderung an seinem Vermögen namhaften Schaden erlitten. Wurde von den Rebellen misshandelt, hat aber auch selbst nach der Einnahme von Hermannstadt an der heiligen Sache des Thrones nie verzweifelt, vielmehr seine Mitbürger durch Wort und That ermuntert.

52. JOHANN PROCOPIU, ehemaliger Professor. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat als Kommandant mit dem Centurio Dinca einer aus N.-Enyed zurückkehrenden feindlichen Kolonne vom 17. Jänner 1849 von Felvintz einen gut gewählten Hinterhalt gelegt, aus welchem durch eine einzige Decharge 70 Honvéd getödtet wurden, wornach sich diese Truppe zerstreute und auf Seitenwegen nach Torda flüchtete. Im Gefechte bei Zalathna am 18. April hat er sich durch persönlichen Muth ausgezeichnet und eigenhändig 3 Insurgenten erschossen; am 10. Mai die Bemühungen des Oberl. Munzath und des Präfekten Severu zur Löschung des Brandes in Abrudbánya und zur Rettung der, der Wuth des Landsturmes ausgesetzten ungarischen Einwohner kräftig unterstützt.

53. MICHAEL BRANTSCH, Leschkirchner Deputirter. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: War auf dem Pesther Landtag und verliess denselben mit den weiter obengenannten sächsischen Deputirten. Hat sich später bei Errichtung und Organisirung des Landsturmes im Leschkirchner Kreise hervorgethan.

54. JOSEF GELEI, Abrudbányaer Senator. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat mehrere Personen gerettet, die von den Insurgenten am Leben bedroht waren, und den abermaligen Brand von Abrudbánya verhüthet.

55. GEORGIU MATEI GHICA aus Albaca. *Das goldene Verdienstkreuz.*

56. GABRIEL NEAGU aus Albaca. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Als 1000 Feinde am 3. Jänner 1849 das Dorf Valko-Keleczel angegriffen hatten, hielten sie diese nur mit 80 Mann durch 4 Stunden auf und gaben so den Ortsbewohnern Zeit, ihre Habseligkeiten ins Gebirg zu retten.

57. JOSEF SCHNELL, Deputirter aus dem Mediascher Kreise. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: War auf dem Pesther Landtag und als dieser die gesetzliche Bahn verliess, entschloss er sich auch denselben zu verlassen, wurde aber auf der Flucht ereilt, und hiedurch sein Entkommen für längere Zeit unmöglich gemacht.

58. ANDREI ROSIN aus Maruczel. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Als 1200 Feinde am 12. Mai 1849 dieses Dorf angriffen, hat er die Ortsbewohner so geschickt und glücklich geführt, dass der Feind 30 Todte verlor und die Flucht ergriff. Bei dieser Gelegenheit ward den Frauen der Ortes eine Demonstration überlassen, welche den günstigen Ausgang des Gefechtes bedingte und deren entsprechende Ausführung dem muthigen Auftreten der Mutter des Centurions als Führer in der Frauenschaar zugeschrieben wird.

59. KARL GEBAUER, Forstmeister zu Fogaras. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat bei Errichtung der Nationalgarde in Fogaras nützliche Dienste geleistet, wurde Aktuar des Verwaltungs Comité daselbst. Als sich die Székler verheerend dem Kronstädter Distrikte näherten, verliess er Fogaras, übernahm die Führung des Landsturmes und focht an der Spitze desselben gegen den Feind, begleitete die kaiserlichen Truppen auf dem Rückzug in die Wallachei, kehrte später mit den Russen

zurück und leistete durch seine genaue Bekanntschaft mit den Lokalverhältnissen als Führer wichtige Dienste, worüber er das Zeugniss des russischen General-Lieutenants von Haisford und mehrerer k. k. österr. Militär-Kommandanten beibringt.

60. JOHANN CIURILEANU aus Csürillye, jetzt Distrikts-Dragoner. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Im Gefechte gegen Kemény Farkas am 18. Juni 1849 hat derselbe durch sein rechtzeitiges Erscheinen auf dem, durch den Feind bereits geworfenen rechten Flügel des Landsturmes bei Lacul Cornei mit 400 Mann und durch den ungestümen Angriff auf den feindlichen linken Flügel das Gefecht hergestellt, und den Feind gezwungen mit bedeutendem Verlust in seine frühere Aufstellung auf den Seseu Muntarilor zurückzugehen.

Dadurch ward es dem Landsturm möglich, den Feind auf diesem Punkte immer weiter zu drücken, und endlich bis Abrudbánya zu drängen. Der Präfekt Balintu bestätiget übrigens, dass dieser Tribun sich bei jeder Gelegenheit muthig und entschlossen benommen habe.

61. DANIEL STEBRIGER, Distriktrichter in Bistritz. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat mit dem Oberrichter Filkeni (Posit. 29) dazu mitgewirkt, dass sie Lossagung vom ungarischen Ministerium ausgesprochen wurde.

62. KNALL, Notär zu Stolzenburg. *Das goldene Verdienstkreuz.*

63. SIMONIS KARL, Leschkirchner Stuhlnotär. *Das goldene Verdienstkreuz.*

64. BOCK KARL, Fiskal. *Das goldene Verdienstkreuz.*

65. DÖRR SAMUEL, Stuhlkanzlist. *Das goldene Verdienstkreuz.*

66. NEUGEBORN KARL. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Waren bei Einrichtung und Organisirung des dortigen Landsturmes durch den Feldkriegsadjunkten Frühbeck, nun Oberlieutenant im 23. Jägerbataillon, diesem sehr thätig an die Hand gegangen, haben sich freiwillig an den Landsturm angeschlossen und als Kompagnie-Kommandanten in dem Gefechte bei Maros-Vásárhely durch eigene Unerschrockenheit auf die Haltung des Landsturmes, wofür diesem das Lob des Herrn Feldmarschallieutenants von Gedeon zu Theil geworden ist ermuthigend gewirkt.

67. ALEXANDER AMOS TOBIAS, gr. n. u. Pfarrer zu Abrudbánya. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat mehrere Personen durch Aufnahme in sein Haus vom sicheren Tode gerettet und nach der eingehendeten Quittung des Präfekten Jancu 50 Dukaten zur Bestreitung der vorkommenden Auslagen beim Landsturm aus eigenem Vermögen gegeben.

68. JOHANN BERORELLU aus Vallea-Lupsei. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat beim Angriff auf Al-Jara den 14. Jänner 1849 mit einer Abtheilung von 50 Mann den Thurm der unitarischen Kirche erstürmt, wornach die darin befindlichen Feinde theils selbst sich herabgestürzt haben, theils überwältiget wurden. Die Folge davon war die allgemeine Entmuthigung des Feindes, in welcher er die Flucht ergriff und so dann die Einnahme des Ortes selbst.

69. MUNTEANU JOHANN. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat die Stellung des Proviantvorrathes aus Blasendorf durch die schnelle Herbeischaffung der nöthigen 50 Fuhren befördert und im Gefechte bei Zalathna am 1. Juli mit dem Centurion Theodor Julian, dem Präfekt Severu mit ihrem persönlichen Muth es möglich gemacht, nur mit 20 Mann eine Bergspitze zu halten und später dem durch den Buciumaner Landsturm in Zalathna angelegten Brand und der vor eben demselben begonnenen Plünderung Einhalt zu thun. Auch wird er wegen persönlicher Tapferkeit vom Oberlieutenant Munzath selbst empfohlen.

70. KARL PFAFFENHUBER, k. k. Steuereinnehmer in Broos. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Dieser hat aus glühender Anhänglichkeit an das ah. Kaiserhaus und an das Deutschthum seine Mitbürger mit Verachtung der Gefahr begeistert, daher wurde er auch ausgeraubt. Er wird über dies als derjenige gerühmt, der die Einberufung des Hauptmanns Csernovich mit 400—500 Mann zur Verstärkung der Karlsburger Besatzung veranlasst hat.

71. LADISLAUS BOÉR, Dr. der Medizin und Kameral-Phisiker in Abrudbánya. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Er hat die erwundeten k. k. Krieger operiert und unentgeltlich ärztlich behandelt nach dem Zeugnisse des k. k. Lieutenants von Ivanovich, dd. 19. Juli 1849.

72. DANIEL CZEKELIUS. *Goldenes Verdienstkreuz.*

73. TRAUGOTT BINDER, Bürger aus Hermannstadt. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Diese beiden haben nach die Einnahme Hermannstadts durch die Insurgenten ihre städtischen Ämter fortgesetzt und viel Unheil abgewendet, sowie sie auch früher ihre Mitbürger im treuen Ausharren in der Sache der Dynastie bestärkt haben. Sie sind angesehene Bürger von Hermannstadt.

74. PAUL VAJDA, k. k. Postmeister zu Dées. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat nach dem Berichte des Obersten Urban sich während der letzten Periode ruhmlich benommen.

75. MATHIAS MATHIAC, Repser Obernotär. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat während der Schreckens-Herrschaft, als alle Beamten in Reps sich zurückzogen, die Last der Vewaltung fast allein übernommen und getragen und ist der Vermittler der Bürgerschaft gewesen.

76. EMERICH von SZEBENI, ehemaliger Vice-Kapitän im Kővárer Distrikt. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Dieser war lange Zeit hindurch an der Spitze der Verwaltung im vormaligen Distrikt Kövár, wurde jedoch wegen seiner loyalen Gesinnungen von den Rebellen verfolgt und des Amtes entsetzt.

77. FRANZ KOLBAUER, Wundarzt im ehemaligen Mittel Szolnoker Komitate. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat unter den Stürmen nicht nur die Treue bewahrt, sondern auch andere, mit denen er im Verkehr stand, dazu bewogen.

78. ALEXANDER SZILASSY, k. k. Oberzehner zu Szilágy. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Wurde wegen seiner Anhänglichkeit an die ah. Dynastie vom ungar. Regierungs-Kommissär Ladislaus Décsei nicht nur verfolgt, sondern auch mit dem Galgen bedroht.

79. PETER ÉLTETÖ, Ingenieur im ehemaligen Mittel Szolnoker Komitat, dann Stadtrichter in Zilah. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Erlitt gleichfalls wegen seiner Treue Verfolgung, wurde des Amtes entsetzt, mit dem Galgen bedroht und beraubt.

80. VINCENZ KALCHER, Kameralarzt zu Topánfalva. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste. Dieser hat lange Zeit die Tribunen und Präfekten der Romanen, da sie unbesoldet waren, mit Lebensmitteln versehen, und die in Schlachten verwundeten k. k. Soldaten mit eigenen Medikamenten unentgeltlich behandelt, überdiess ein elternloses Mädchen aufgenommen.

81. PETER MARK, sonst Kekes Petru von Markuliy. Topánfalvaer Insasser. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Nach dem Zeugnisse des k. k. Zalathnaer Waldschaffers von Lerchenfeld und des Administrationsadjunkten Samuel Miko, wie auch des Schmelzmeisters Scharschmid hat dieser Mann sowohl den Samuel Miko, als auch den Georg Scharschmid mit eigener Lebensgefahr vom Brand und Mord gerettet, und in seine Wohnung aufgenommen und mit dem Nöthigen versehen.

82. HAUPT, Kirchenzimmer-Meister in Kronstadt. *Silbernes Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat den Rebellen-Chef Kis, der ihm befahl, die 95 Centner schwere Thurmglocke vom Thurme herabzuschaffen, um als Kammergut verwendet zu werden, durch allerlei Vorwände hinzuhalten gewusst, erst ein Gerüste aufgestellt und die Arbeiten nun in scheinbarer Thätigkeit erhalten, um Zeit zu gewinnen — und es auch erreicht, das die Glocke blieb, bis die russische Armee einrückte.

83. GOTTLIEB LEITSCHAFT, Hermannstädter Bürger und Nazionalgarde. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat sich als Freiwilliger zur Bürger-Artillerie gemeldet und in diesem Dienste sofort Unterricht erhalten; dann gleich in der ersten Schlacht bei Hermannstadt am 21. Jänner 1849 bei dem Hauptpositionsgeschütze No. 1. im hitzigsten Kampfe mit unerschrockenem Muthe mitgewirkt. Hierauf über eigenes Ansuchen zur k. k. sechspfündigen Fussbatterie No. 1. eingetheilt, hat er unterm Kommando des k. k. Art. Oblts. Sichrowsky in der Schlacht bei Salzburg am 4. Februar 1849 sein Geschütz, ungeachtet des heftigsten feindlichen Feuers mit rühmlicher Besonnenheit und Entschlossenheit bedient, ja selbst seine Kaltblütigkeit beim Verfolgen des Feindes über Mühlbach und Broos bis Piski auch dann nicht verloren, als bereits mehrere Mann seiner Kanone verwundet worden waren und er im fortwährenden Feuer die Verrichtungen von zwei Nummern übernehmen musste. In der späteren Schlacht bei Hermannstadt am 11. März 1849 hat er wieder das Positionsgeschütz No. 1. bedient und seinen Posten auch ohne Bedeckung bis zum letzten Augenblicke muthvoll behauptet. In der Wallachei hat er sich jener Fussbatterie wieder angeschlossen und mit ihr die ganze Tour bis Orsowa und von da bis Csernetz zurück mitgemacht.

84. JOHANN LAZAR von Csik Valsarts, Stadtrichter von Maros-Vásárhely. *Das goldene Verdienstkreuz.*

Verdienste: Ist ein treuer Anhänger an die allerhöchste Dynastie welcher, obgleich von den Rebellen zur Vorlesung der Eidesformel auf die Konstitution gezwungen, doch stets in Verbindung mit dem General von August blieb und dessen umsichtiger Leitung es zu danken ist, dass in Maros-Vásárhely nach dem Abzuge des k. k. Militärs keine Unordnung vorgefallen ist.

Von den Rebellen sodann des Einverständnisses mit F.L.M., Freih. von Puchner beschuldigt, war er in grosser Gefahr als ein Opfer der Volkswuth zu fallen und wurde von den Kossuth Hussaren vor ein Blutgericht gestellt, bei welchem er die Rettung vom augenscheinlichen Tode nur seinem entschlossenen Karakter zu danken hatte.

85. DAVID NIKOLAJ. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Insasse von Bucsum, hat mehrere Personen vom Tode gerettet.

86. ALEXANDER ILAZIA POPIA, aus Mező Budak. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hat in der Blasendorfer Versammlung das Volk zur unerschütterlichen Treue angeeifert, wofür er verfolgt, und zum Tode verurtheilt wurde. Weil es ihm jedoch gelang, sich durch die Flucht zu retten, so musste sein Vater dafür mit dem Tode büssen, wobei er zugleich ausgeplündert wurde.

87. AMOS FRANCU. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hat am 8. April 1849 in dem Gefechte bei Zalathna drei Rebellen erschossen und in einem Engweg nur mit 25 Mann die ganze feindliche Truppe durch einige Zeit am Vorrücken aufgehalten.

88. THEODOR JULIANU. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hat am 10. Mai 1849 wie Procopiu bei Feststellung der Ordnung und Sicherheit zu Abrudbánya kräftig mitgewirkt und während des Gefechtes bei Zalathna am 1. Juli 1849 mit Munteanu den Präfekt Severu unterstützt.

89. GEORG MATHIAS aus Albacu. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Hat am 26. April 1849 den Angriff des Rebellenführers Buegó auf das Dorf Jurcuzza abgewiesen und dem Feinde 45 Mann getödtet.

90. DUMITRU CORVIN aus Abrudbánya. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Am 6. Mai 1849 beim Einrücken Hatvanyi's zu Abrudbánya hat derselbe die dortigen romanischen National-Garden gesammelt und sich mit ihnen durch die feindlichen Vorposten zum Jancu nach Topánfalva geschlagen, sich auch in den Gefechten gegen Hatvanyi hervorgethan.

91. JOHANN DANIEL. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

92. PARTENIU RATIU. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

93. JOHANN BALINTU. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

94. BASIL BALINTU. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Wegen ihres Muthes, ihrer Unerschrockenheit und beispielgebender Ausdauer in dem achtstündigen Gefechte bei Tövis am 31. Mai 1849.

95. SAMUEL SIMONIS, Diurnist aus Leschkirch. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: War beim Leschkirchner Landsturm; hinsichtlich seiner Verdienstlichkeit wird sich auf Position 63—67. berufen.

96. MAKARIU MOLDOVAN. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

97. JOHANN BOTTEANU, Advokat in Klausenburg. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

98. BASIL RASU, aus Pojana Turdei. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

99. JAKOB OTTEANU aus Mar-Ujfalu. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: Haben in den Gefechten gegen Hatvanyi und Kemény Farkas kommandirt und durch die gute Führung ihrer Abtheilung zu dem glücklichen Ausgang wesentlich beigetragen.

100. PINTSCH, Dorfnotar in Resinar. *Das silberne Verdienstkreuz mit der Krone.*

Verdienste: War mit Popovich (Position 33) Kommandant einer Lanzenreiterschaar unter dem k. k. Major Grafen Alberti; hat sich durch persönlichen Muth und Aneiferung im Gefechte bei St. Miklos nächst Arad hervorgethan.

101. LAURENZ GROSS, Vice-Notär aus Tartlan im Kronstädter Distrikte. *Das silberne Verdienstkreuz.*

102. MICHAEL LANG, Richter in Talmáts. *Das silberne Verdienstkreuz.*

103. JOHANN SCHUNN, Richter in Girelsau. *Das silberne Verdienstkreuz.*

104. JOHANN THEIL, Richter in Schellenberg. *Das silberne Verdienstkreuz.*

105. THOMAS LIPPHARD, Richter in Neppendorf. *Das silberne Verdienstkreuz.*

106. JOHANN SCHMIDT, Richter in Hammersdorf. *Das silberne Verdienstkreuz.*

107. JOHANN HANN, Richter in Heltau. *Das silberne Verdienstkreuz.*

108. MICHAEL SCHIELE, Richter in Stolzenburg. *Das silberne Verdienstkreuz.*

109. GEORG HIESCH, Richter in Grossscheuern. *Das silberne Verdienstkreuz.*

110. ANDREAS SCHEMER, Richter in Marktschelken. *Das silberne Verdienstkreuz.*

111. ANDREAS HARTMAN, Richter in Arbegen. *Das silberne Verdienstkreuz.*

112. PETER KISCH, Richter in Bogeschdorf (Bogats). *Das silberne Verdienstkreuz.*

113. MATHIAS SCHOGER, Richter in Frauendorf. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Diese Dorfbeamten in Ortschaften, welche meistens an der Landstrasse gelegen sind, haben unter allen sie betroffenen Drangsalen des Krieges und erlittenen Ausplünderungen ihre Treue an Sr. Majestät unbefleckt erhalten.

Ihre Auszeichnung würde das treue sächsische Landvolk ehren.

114. GEORG MUNCACCIO. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Wegen seiner Geistesgegenwart und seines Muthes im Gefechte Bedelő am 27. Februar 1849. Während des allgemeinen Angriffes auf die feindliche Stellung drang derselbe kühn vorwärts und streckte eigenhändig 3 Feinde nieder.

In dem Augenblicke, in welchem ihm eine feindliche Abtheilung eine volle Decharge entgegenschickt, wirft er sich auf die Erde nieder, um nicht getroffen zu werden, richtet sich aber wieder empor, als er bemerkt, dass 10 Honvéd heraneilen, um ihn zu plündern und erschoss noch 2 derselben; die anderen nahmen die Flucht.

115. ADAM MAJOREANU aus Buzás-Bocsárd. *Das silberne Verdienstkreuz.*

116. JOHANN BOGATIANU. *Das silberne Verdienstkreuz.*

117. JOHANN ARIESANU. *Das silberne Verdienstkreuz.*

118. PETER SĂNGEREANU. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Haben am 25. Juli 1849 nach dem Gefechte bei Sáárd, als der Landsturm, durch die feindliche Kavallerie gedrängt, sich von der Landstrasse in die Weingärten im Gebüsche verlief, und Oberl.

Munzath und Präfekt Severu in Gefahr waren, gefangen zu werden, die Kavallerie durch gut gezielte Schüsse aufgehalten, und dadurch ihre Kommandanten gerettet. Auch haben sie sich in jedem Gefecht durch besonderen Muth hervorgethan.

119. JOHANN ANTONELLI. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Hat bei der unter Position 115—118 erwähnten Gelegenheit, nachdem der Rückzug des Landsturmes in völliger Flucht ausgeartet war, schnell mehrere Leute um sich versammelt, und so fechtend den Rückzug zu decken gesucht.

120. ALEXIUS TODEA und
121. GEORGIU TODEA, beide aus Albaca. *Das silberne Verdienstkreuz.*
122. FRANZ PFEIFFER, aus Abrudbánya. *Das silberne Verdienstkreuz.*
123. STEFAN ONEA, aus Ponor. *Das silberne Verdienstkreuz.*
124. CLEMENS BARLUTIU, aus Disd. *Das silberne Verdienstkreuz*
125. GAVRIEL SIXTIU, aus Neagra. *Das silberne Verdienstkreuz.*
126. SIMON CHIRA, aus Ober-Vidra. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Wegen Bravour und persönlichen Muthes in den Gefechten des Yancu'schen Landsturmes.

127. NIKOLAU, aus Szeliste bei Hermannstadt. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Stand in allen Gefechten der Lanzenreiterschaar unter Major Grafen Alberti diesem zur Seite, blieb auch nach Auflösung dieser Schaar bei ihm und hat sich in dem glücklichen Handstreich bei Mühlbach ausgezeichnet.

128. ARITON PETRUZZA aus Thorda; verabschiedeter Korporal vom Regiment E. H. Karl Ferdinand No. 51. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Obschon ihm die Rebellen zu Torda für den Eintritt in ihre Dienste ein ansehnliches Honorar versprachen, verliess er doch Weib und Kind, um der besseren Sache zu dienen und unterzog sich dem mühevollen Geschäfte der Abrichtung des Blasendorfer Landsturmes ohne Anspruch auf eine Belohnung mit anerkennungswürdiger Hingebung und Anstrengung, weshalb er vom Oberlieutenant v. Novak zur Berücksichtigung anempfohlen wurde.

129. JONANN MAJOR. *Das silberne Verdienstkreuz.*
130. BARBU. *Das silberne Verdienstkreuz.*
131. JOHANN POPP. *Das silberne Verdienstkreuz.*

132. NIKOLAUS POPP. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Bei der Löschung des Brandes zu Abrudbánya und bei Rettung der, der Wuth des Landsturmes ausgesetzten ungarischen Einwohner nach dem Gefechte und dem Strassenkampf vom 10. Mai 1849 haben die Männer die Bemühung des Oberlieutenants Munzath und des Präfekten Severu kräftig unterstützt und dadurch zur Herstellung der Ordnung und zur Erhaltung des grössten Theils jener Bergstadt wesentlich beigetragen.

133. JOHANN PLEPS HANN in Marktschelken. *Das silberne Verdienstkreuz.*

134. JUON SZTENILLE und
135. GEORGY von SZIRBU
Geschworne in Fredl. *Das silberne Verdienstkreuz.*

Verdienste: Haben sich durch besondere Treue und Aufopferung für die a. h. Regierung während der ganzen Revolutionsperiode ausgezeichnet und waren desshalb vielen Verfolgungen von Seite der Insurgenten ausgesetzt.

Wien, am 4. Juli 1850.

BACH, m. p.

MEMORIILE SECŢIUNII ISTORICE

SERIA III

	Lei
TOMUL I (1922—23):	100.—
VASILE PÂRVAN. Consideraţiuni asupra unor nume de râuri daco-scitice.	10.—
ZENOVIE PÂCLIŞANU. Luptele politice ale Românilor ardeleni din 1790-1792.	28.—
ZENOVIE PÂCLIŞANU. Din istoria bisericească a Românilor transilvăneni: «Teologul» vlădicilor uniţi.	12.—
ANDREIU RĂDULESCU. Pravilistul Flechtenmacher.	16.—
TEODOR V. STEFANELLI. Cadastru şi cărţi tabulare.	5.—
Dr. IACOB RADU. Manuscriptele din Bibl. Episcopiei unite din Oradea-Mare.	12.—
N. IORGA. Un colaborator francez la Unirea Principatelor, Paul Bataillard.	5.—
N. IORGA. Ernest Renan.	5.—
TOMUL II (1923—24):	130.—
VASILE PÂRVAN. Histria VII.	40.—
ANDREIU RĂDULESCU. Publicitatea drepturilor reale imobiliare şi registrele de proprietate.	15.—
TEOFIL SAUCIUC-SĂVEANU. Un fragment de *ΛΗΚΥΘΟΣ* funerar atic de marmoră.	6.—
SILVIU DRAGOMIR. Originile coloniilor române din Istria.	6.—
ION I. NISTOR. Pomenirea lui Dimitrie Cantemir-Voevod.	8.—
C. MARINESCU. Infiinţarea Mitropoliilor în Ţara-Românească şi în Moldova.	6.—
Dr. ANDREI VERESS. Pribegia lui Grigoraşcu-Vodă prin Ungaria şi aiurea.	20.—
N. IORGA. Comemorarea lui Jules Michelet.	5.—
N. IORGA. Un cioban dascăl din epoca de transiţie a culturii noastre.	5.—
TEOFIL SAUCIUC-SĂVEANU. Memnon, titularul decretului de onoare atenian. I. G. II, 1, 356.	8.—
N. IORGA Note polone.	12.—
TOMUL III (1924—26):	840 —
ION ANDRIEŞESCU. Piscul Crăsani.	40.—
V. PÂRVAN. Getica.	800.—
TOMUL IV (1924):	160.—
IOAN C. FILITTI. Despre Negru-Vodă.	12.—
VINTILĂ MIHĂILESCU. Aşezările omeneşti în Câmpia Română la mijlocul şi sfârşitul sec. XIX.	25.—
Dr. ANDREI VERESS. Campania creştinilor în contra lui Sinan-Paşa.	25.—
P. P. PANAITESCU. Influenţa polonă în opera şi personalitatea cronicarilor Grigore Ureche şi Miron Costin.	60.—
N. IORGA. I. Domniţa Anca şi patronajul ei literar; II. O prigonire politică sub Fanarioţi.	15.—
N. IORGA. I. Cea dintâiu istorie universală tipărită în Transilvania; II. Moşiile familiei Beldy în Ţara-Românească.	12.—
N. IORGA. Procesele călugărilor dela Sântilie şi Gheorghe, pisarul leşesc.	10.—
I. VLĂDESCU. Inceputul anului în cronicele moldoveneşti până la Ureche.	12.—
G-ral R. ROSETTI. Studii asupra chipului cum se făptuià răsboiul de către Ştefan-cel-Mare. — Mem. I—III.	25.—
TOMUL V (1925—26):	160.—
N. IORGA. Comemorarea lui Edgar Quinet, cu ocaziunea semicentenarului morţii lui.	5.—
IOAN ANDRIEŞESCU. Consideraţiuni asupra tezaurului dela Vâlci-Trân lângă Plevna (Bulgaria).	15.—
AL. BUSUIOCEANU. Câteva portrete noui ale lui Mihai-Viteazul.	8.—
ANDREIU RĂDULESCU. Dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor.	30.—
N. IORGA. Trei călători în Ţările Româneşti: Caronni, Rey, Kunisch şi originea «Luceafărului» lui Eminescu.	10.—
I. LUPAŞ. Din activitatea ziaristică a lui Andreiu Mureşeanu.	60.—
N. IORGA. Lucruri noui despre Chilia şi Cetatea-Albă.	15.—
N. IORGA. Un prinţ portughez cruciat în Ţara-Românească a sec. al XV-lea.	10.—
N. IORGA. O istorie a lui Mihai-Viteazul de el însuşi.	10.—

	Lei
TOMUL VI (1926—27):	300.—
G-ral R. ROSETTI. Studii asupra chipului cum se făptuià răsboiul de către Ștefan-cel-Mare. — Mem. IV și V.	50.—
N. IORGA. O mărturie din 1404 a celor mai vechi «Moldoveni».	8.—
N. IORGA. O tipăritură românească la Uppsala.	15.—
N. IORGA. Goleștii și alți elevi ai lui Töpffer în Geneva.	10.—
ANDREI RĂDULESCU. Șaizeci de ani de Cod Civil.	20.—
N. IORGA. Știri nouă despre biblioteca Mavrocordaților și despre vieața muntenească în timpul lui Constantin-Vodă Mavrocordat.	18.—
N. IORGA. Cea mai veche ctitorie de nemeși români din Ardeal (1408—9).	15.—
N. BĂNESCU. Opt scrisori turcești ale lui Mihnea II «Turcitul».	30 —
G. VÂLSAN. Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir.	30.—
N. IORGA. Foaia de zestre a unei domnițe moldovenești din 1587 și exilul din Veneția al familiei sale.	15.—
V. MOTOGNA. Răsboaiele lui Radu Șerban (1602—1611).	30.—
ETTORE PAIS. Gli scavi di Pompei ed il tesoro di Mahdia.	12.—
Dr. ANDREI VERESS. Scrisorile Misionarului Bandini din Moldova (1644—1650).	25.—
TOMUL VII (1927):	300.—
CONST. C. GIURESCU. Organizarea financiară a Țării-Românești în epoca lui Mircea-cel-Bătrân.	25.—
CONST. I. KARADJA. Delegații din țara noastră la conciliul din Constanța (Baden) în anul 1415.	30.—
N. IORGA. Noi acte românești la Sibiiu.	25.—
N. IORGA. Momente istorice.	8.—
N. IORGA. Informațiuni germane despre România și Basarabia pe la 1870.	10.—
Dr. ANDREI VERESS. Păstoritul ardelenilor în Moldova și Țara-Românească până la 1821.	60.—
CONST. C. GIURESCU. Nicolae Milescu Spătarul.	32.—
ȘT. METEȘ. Contribuțiuni nouă privitoare la familia boierească Buhuș din Moldova.	30.—
I. NISTOR. Răsunetul răsboiului din 1877 în Bucovina și Basarabia.	12.—
N. IORGA. Ultimele scrisori din țară către N. Bălcescu.	10.—
N. IORGA. Încă un portret al lui Mihai Viteazul.	10.—
ANDREI RĂDULESCU. Unificarea legislativă.	40.—
TOMUL VIII (1927—28):	320.—
H. PETRI. Relațiunile lui Jakobus Basilicus Heraclides cu capii Reformațiunii.	25.—
ANDREI RĂDULESCU. Izvoarele Codului Calimach.	18.—
N. IORGA. Imperiul Cumanilor și Domnia lui Băsărabă.	10.—
N. IORGA. O gospodărie moldovenească la 1777 după socotelile cronicarului Ioniță Canta.	12.—
I. LUPAȘ. Doi umaniști români în sec. al XVI-lea.	20.—
N. IORGA. Brodnicii și Românii.	20.—
P. P. PANAITESCU. Contribuții la opera geografică a lui D. Cantemir.	25.—
G-ral R. ROSETTI. Regulamentul Infanteriei franceze din 1 August 1791 și influența lui asupra regulamentelor de cari s'au servit oștirile românești sub Regulamentul Organic.	15.—
G-ral R. ROSETTI. Notele unui ofițer norvegian inaintea și în timpul răsboiului de neatârnare 1876—1878.	35.—
GR. NANDRIȘ. Patru documente dela Ștefan-cel-Mare.	15.—
N. IORGA. Rătăcirile în Apus ale unui pretendent român, Ioan Bogdan, în sec. al XVI-lea.	15.—
N. IORGA. Francmasoni și conspiratori în Moldova secolului al XVIII-lea.	5.—
Dr. A. VERESS. Nunții apostolici în Ardeal.	30.—
N. IORGA. Din originile politicianismului român: O acțiune de opoziție pe vremea Fanarioților.	8.—
N. IORGA. Informații spaniole despre răsboiul nostru pentru independență.	32.—
G. CANTACUZINO. Colonizarea orientală în Illyricum.	35.—